

Hayasızca Hareketler Suçu (TCK m. 225)

Indecent Acts (TPC Art. No. 225)

Hazal ALGAN CANSEVEN¹

¹Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku, İstanbul, Türkiye

ORCID: H.A.C. 0000-0002-6489-3114

ÖZ

Hayasızca hareketler suçu 5237 sayılı TCK'nın 225. maddesinde düzenlenmiş ve bu maddede kasten alenen cinsel ilişkide bulunma ve teşhircilik yapma fiilleri ceza yaptırımını ile karşılanmıştır. Söz konusu suç tipi, geniş bir uygulama alanına sahip olmasının yanı sıra suç teorisi açısından pek çok tartışmayı da bünyesinde barındırmaktadır. Nitekim söz konusu suç tipinin koruduğu hukuki değer ne olduğu, kanuni tipte yer alan cinsel ilişki ve teşhircilik kavramlarının nasıl anlaşıldırılacağı, suçun manevi unsuru açısından failin amaç ya da saikinin suçun oluşumuna etkisinin olup olmadığı, suç tipinin iştirak hükümlerinin uygulanması açısından gösterdiği özelliklerin neler olduğu gibi pek çok husus suç teorisi çerçevesinde bütünsel bir incelemeyi gerektirmektedir. Bu kapsamda hem Alman öğretisi hem Türk öğretisi hem de güncel yargı kararları çerçevesinde suç tipinin incelenmesinin faydalı olacağı düşünülmüştür. Çalışma kapsamında hayasızca hareketler suçunun, yeni TCK'nın benimsediği suç teorisinin inceleme metodu çerçevesinde, analitik olarak tetkik edilmesi konu edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hayasızca hareket, teşhircilik, cinsel ilişki

ABSTRACT

The crime of indecent acts is regulated in Article 225 of the Turkish Penal Code (TPC) No. 5237, with acts involving intentionally engaging in sexual intercourse and exhibitionism being covered by criminal sanctions in this same article. Besides having a wide application area, this type of crime also involves many discussions in terms of crime theory, such as the legal value protected by this type of crime, how to make sense of the concepts of sexual intercourse and exhibitionism in the legal text, whether the purpose or motive of the perpetrator has an effect on the formation of the crime in terms of its moral element, and what the characteristics this type of crime has in terms of the application of the provisions of participation. Many issues require a holistic analysis within the framework of crime theory. In this context, examine the types of crime is thought to be useful within the framework of both German and Turkish teachings and current judicial decisions. Within the scope of the study, the crime of indecent acts is the subject of analytical examination within the framework of the examination method of the crime theory adopted by the new TPC.

Keywords: Immorality, exhibitionism, sexual intercourse

Submitted: 25.03.2022 • **Revision Requested:** 03.06.2022 • **Last Revision Received:** 04.06.2022 • **Accepted:** 06.06.2022 •

Published Online: 16.06.2022

Corresponding author: Hazal Algan Canseven, E-mail: hazal_algan89@hotmail.com

Citation: Algan Canseven, H, 'Hayasızca Hareketler Suçu (TCK m. 225)' (2022) 10(1) Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi-Journal of Penal Law and Criminology, 235. <https://doi.org/10.26650/JPLC2022-1093298>

EXTENDED ABSTRACT

Article 419 of TCPC No. 765 defines the punishment for those guilty of the crime of indecent acts as follows: *“The punishment for those who act indecently in public shall be imprisonment from fifteen days to two months and for those who have sexual intercourse in this way shall be imprisonment from six months to one year.”* With the regulation in Article 225 of TCPC No. 5237, the type of crime and punishment was changed as follows: *“A person who engages in sexual intercourse in public or who exposes themselves in public shall be sentenced to a penalty of imprisonment for a term of six months to one year.”* With this amendment, the crime was limited to acts of publicly engaging in sexual intercourse and public exhibitionism, and the difference between these said acts regarding punishment was abolished.

Although the crime of indecent acts does not constitute a physical attack against its victims, their moral values are damaged, and such acts cause psychological shocks that under certain conditions will put people at a disadvantage, even physically. For this reason, in my opinion, the legal value protected by this crime is believed to be the rights to develop one’s spiritual existence and to live in a healthy environment.

Anyone can be a perpetrator of this crime. The crime also has no specific victim, with the victim of the crime being everyone who makes up the society. For this crime to occur, the law does not seek a further result. In terms of the formation of the crime, the law has stated how the actions are performed.

Regarding legal types, the elective acts of this crime are sexual intercourse and exhibitionism. In my opinion, sexual intercourse may be defined as any kind of sexual act that results in ejaculation and involves interpersonal contact, regardless of the genders of the parties. Within the framework of this definition of sexual intercourse, a reciprocity is sought with both parties having to consent in order to talk about a sexual relationship. The acts constituting exhibitionism are also not listed per item in the law, and the acts that violate the legal value protected by crime should be evaluated and determined for each concrete case. For the crime to occur, the acts must be done publicly, with publicly being understood to mean that the act can be visible to one or more persons who are not involved at the time the act is performed.

The subjective element of crime is intent. Committing this crime is possible with probable intent. In terms of the crime of indecent acts, a separate purpose or motive is not foreseen in the legal definition of the crime. Although the doctrine states that

the crime of indecent acts does not occur when a person performs the acts with no sexual motive, making such an assessment is impossible due to the perpetrator's motivation being a separate subjective element; in other words, their purpose apart from intent is not included in the crime type. Performing the act deliberately is sufficient to show the perpetrator's guilt, while performing this act for a purpose is not necessary to show guilt.

The use of freedom of expression and dissemination of thought or the execution of these types of acts that constitute the crime of indecent acts within the limits of the use of the right in the context of the freedom of science and art do not constitute a violation of the law.

Exhibitionism is defined in the science of psychiatry as a state of sexual disorder that should be considered within the scope of mental illnesses, and a conclusion should be reached according to its effect on the ability to be at fault by evaluating it within the scope of Article 32 of the TCPC.

In terms of the act of having legal public sexual intercourse, the crime of indecent acts is a crime with multiple perpetrators. The act of exhibitionism, which is legally envisaged as another optional act of this crime, should be noted as only being able to be committed through the perpetrator's own bodily behavior, and so the crime is one that can be committed in person.

In terms of the aggregation of crimes, although the doctrine should be noted to state that the crime of indecent acts also occurs when the act of sexual abuse or sexual assault is committed publicly, it also states that information gathering should be applied. In this case, only that which qualifies as sexual abuse or as sexual assault will be mentioned.

Giriş

TCK'nın 225. maddesinde düzenlenen hayasızca hareketler suçu alenen cinsel ilişkide bulunulması ve teşhircilik yapılması fiillerini suç olarak tanımlamakta olup nitekim anılan düzenlemeye göre “*Alenen cinsel ilişkide bulunan veya teşhircilik yapan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır*”. Söz konusu düzenleme açısından göze çarpan ilk husus “cinsel ilişkide bulunma” ve “teşhircilik” şeklinde iki seçimlik harekete yer verilmiş olması ancak bunların ne bu maddede ne de kanunun diğer maddelerinde herhangi bir şekilde tanımlanmış olmamasıdır. Dolayısıyla söz konusu kavramların anlamları belirlenmedikçe bu suç tipinin doğru bir şekilde yorumlanmasından ve uygulanmasından bahsetmek de mümkün olamayacaktır. Diğer yandan bu yöndeki tespit suçun manevî unsurlarından özel görünüş biçimlerine kadar pek çok diğer kuruma ilişkin de derin anlayış değişikliklerine sebebiyet verebilecek niteliktedir. Gerek bu kavramların anlamları gerekse de suç tipiyle ilgili diğer meselelerin isabetli bir şekilde analizi açısından ise evvela suçla korunan hukuksal değerın doğru bir şekilde tespiti gerekmektedir. Bu yönüyle söz konusu suç tipine ilişkin bir çalışmanın bütünsel bir nitelik arz etmesi gereği kaçınılmazdır. Böyle bir değerlendirme açısından isabetli sonuçlara varabilmek noktasında ise gerek önceki kanundaki düzenleme ve buna dair doktrin ve uygulama yorumunun gözden geçirilmesinin gerek yeni kanun döneminde doktrinde ileri sürülen görüşlerin ele alınmasının ve gerekse de Alman doktrinindeki görüşlerin incelenmesinin oldukça faydalı olacağı düşünülmüştür. Bu çerçevede hayasızca hareketler suçunun suç teorisi kapsamında incelenmesinin esas alındığı bu çalışmada bahsi geçen suç tipi belirttiğimiz düşünce çerçevesinde; kanuni düzenleme ve suçla korunan hukuksal değer, suçun unsurları, kusurluluk, suçun özel görünüş biçimleri ile kovuşturma ve yaptırım şeklinde sıralanan beş ayrı başlık altında incelenmiştir.

1. Kanuni Düzenleme ve Suçla Korunan Hukuksal Değer

Hayasızca hareketler suçu TCK'nın “*Özel Hükümler*” kitabının, “*Topluma Karşı Suçlar*” başlıklı üçüncü kısmının, yedinci bölümü olan “*Genel Ahlakla Karşı Suçlar*” bölümünde yer alan 225. maddede “*Alenen cinsel ilişkide bulunan veya teşhircilik yapan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır*” şeklinde düzenlenmiştir¹. Buna göre

1 Alman Ceza Kanunu'nda (Alm CK) (StGB) ise teşhircilik (§ 183 *Exhibitionistische Handlungen*) ve kamuyu rahatsız edici nitelikte cinsel davranışlar (§ 183a *Erregung öffentlichen Ärgernisses*) olmak üzere iki ayrı suç tipine yer verilmiştir. Bu suçlar cinsel eylemlerin zorla dayatılması kapsamında değerlendirilmektedir. Bkz Heinz Karl Gössel, *Das Neue Sexualstrafrecht* (De Gruyter Recht, 2005) § 7 kn. 2. Hayasızca hareketler

söz konusu suç tipiyle kanun koyucu *alenen cinsel ilişkide bulunulması ve teşhircilik yapılması* şeklindeki fiilleri aynı ceza yaptırımını ile karşılamaktadır².

Öğretide kabul edilen yaygın görüşe göre hayasızca hareketler suçunun koruduğu hukuksal değer toplumun edep, iffet, haya, ahlak temizliği, cinsel nitelikteki utanma ve ar duygularıdır³. Bu manada kanunun amacı bizatihi cinsel ilişki ya da teşhircilik fiillerini cezalandırmak değil, bu fiillerin alenen işlenmesi suretiyle toplumun edep

suçuna başkaca ülke ceza kanunlarında da rastlanmaktadır. Örneğin Avusturya Ceza Kanunu'nun "*Cinsel Taciz ve Kamusal Cinsel Eylemler*" başlıklı § 218 II uyarınca "*Cinsel bir eylemi alenen ve davranışının doğrudan algı yoluyla haklı bir rahatsızlık yaratma ihtimali bulunan koşullarda yapan kişi de cezalandırılır*" hükmüne yer verilmiştir. <https://www.jusline.at/gesetz/stgb/paragraf/218>, erişim tarihi 18 Nisan 2022. Yine İsviçre Ceza Kanunu'nda teşhircilik suçuna yer verilmiş olup § 194 uyarınca teşhircilik fiillerinde bulunan kimsenin şikâyet üzerine adli para cezası ile cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/54/757_781_799/de, erişim tarihi 18 Nisan 2022.

- 2 Bu suç tipi 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 419. maddesinde "*Alenen hayasızca vaz'u harekette bulunanlar on beş günden iki aya ve o suretle cinsi münasebette bulunanlar altı aydan bir seneye kadar hapis ve bu fıkra yazılı hallerde ayrıca 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar*" şeklinde düzenlenmişti. Görüleceği üzere 765 sayılı Kanun'da hayasızca hareketler suçunu oluşturan alenen cinsel münasebet ve alenen hayasızca vaz'u harekette (*edep ve iffete aykırı hareket*) bulunma fiilleri arasında bir ceza ayırımına gidilmiş ve alenen cinsel münasebette bulunma fiili için daha ağır bir ceza öngörülmüş iken, 5237 sayılı TCK'da alenen teşhircilik yapmak ve alenen cinsel ilişkide bulunmak şeklindeki her iki fiil açısından da aynı ceza yaptırımını öngörülmüştür. Yine görüleceği üzere 765 sayılı TCK m 419 uyarınca düzenlenen suçlardan biri alenen hayasızca vaz'u hareketlerde bulunmak iken 5237 sayılı TCK'da söz konusu fiil "*alenen teşhircilik yapmak*" şeklinde sınırlanmış ve alenen cinsel ilişkide bulunma ve alenen teşhircilik yapma fiilleri hayasızca hareketler suçunun seçimsel hareketleri olarak düzenlenmiştir. Bkz Zeynel Kangal, *Özel Ceza Hukuku C.VII, Genel Ahlaka Karşı Suçlar ve Aile Düzenine Karşı Suçlar* (1. Bası, Oniki Levha Yayıncılık 2020) 9; Ali Parlar ve Muzaffer Hatipoğlu, *5237 Sayılı TCK'da Özel ve Genel Hükümler Açısından Sulh Ceza Davaları* (1. Bası, Adalet 2010) 672.
- 3 Sulhi Dönmezer, *Ceza Hukuku Özel Kısım Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler* (5. Bası, Filiz 1983) 149; Ayhan Önder, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (4. Bası, Filiz 1994) 514; Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen, Mehmet Emin Alşahin ve Kerim Çakır, *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (19. Bası, Adalet 2021) 956; Erdal Baytemir, *Açıklamalı İçtihatlı Cinsel Dokunulmazlığına, Kişi Hürriyetine ve Genel Ahlaka Karşı Suçlar* (2. Bası, Adalet 2009) 638; Hasan Tahsin Gökcan ve Mustafa Arıuç, *Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi 5. Cilt* (1. Bası, Adalet 2021) 7506; Zekiye Özen İnci, 'Yargıtay Kararları Işığında Hayasızca Hareketler Suçu (TCK m.225)' [2017] 16 (2-2) İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 24; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 672. Ayrıca bkz TCK m 225 gerekçesi: Madde metninde, toplumun sahip bulunduğu ortak edep (ar ve haya) duygularının, edep törelerinin ihlali, incitilmesi ve her ne suretle olursa olsun edep ve ahlak temizliğine alenen saldırı niteliği taşıyan hareketler, tutum ve davranışlar ve takınılan durumlar suç olarak tanımlanmıştır. Bu hükme göre, genel olarak edep ve iffete saldırı niteliği taşıyan davranışlar, suç oluşturmaktadır. Böylece, halkın ar ve haya duygularının, toplumun ortak edep ve ahlak temizliğinin korunması amaçlanmıştır. Bu suretle toplum kültürünün önemli bir kısmını oluşturan edep, iffet, ar ve haya duyguları, edep töreleri korunmakta ve bu değerlere saldırı niteliği taşıyan hareketler yasaklanmaktadır. Ayrıca bkz Reinhard Maurach, Friedrich-Christian Schroeder ve Manfred Maiwald, *Strafrecht Besonderer Teil Teilband 1 Straftaten gegen Persönlichkeits und Vermögenswerte* (10. Auflage, C.F Müller Verlag, 2009) § 22 kn. 3: Yazarlar, suçla korunan hukuksal değerlerin eskiden utanma duygusu olarak ifade edildiğini fakat halihazırda kişinin mahrem alanına ait cinsellik ile iradesi dışında karşı karşıya kalmama hakkı olduğunu belirtmektedir.

ve iffet duygularına yapılan saldırının önlenmesidir⁴. Bununla birlikte öğretilerde edep, haya vb. duygular bireysel nitelikte olduğu için toplumun haya duygusundan bahsedilemeyeceğini belirten bazı yazarlar, bu suçla korunan hukuksal değer ancak genel adap olarak telakki edilebileceğini ifade etmişlerdir⁵. Yine bazı yazarlar söz konusu suçun koruduğu hukuki değeri belirlerken suçun düzenlendiği bölümü dikkate almakta ve bu surette suçla korunan hukuksal değer toplumda geçerli genel ahlakın korunmasına ilişkin kamusal yarar olduğunu belirtmektedirler⁶.

Belirttiğimiz bu görüşler açısından temel sorun *genel adap, ahlak, edep ve iffet duygusu* gibi hususların bizatihi birer hukuksal değer olarak kabul edilip edilemeyecekleri noktasında ortaya çıkmaktadır. Gerçekten modern ceza hukukunda hukuksal değerlerin korunması ilkesi kabul edilirken en çok vurgulanan hususlardan biri ceza hukukuna toplumsal etik değerleri ve ahlakı korumak gibi bir amacın yüklenemeyeceği olmuştur⁷. Ceza normları, toplumsal açıdan vazgeçilmez nitelikteki *hukuksal değerleri* korumak için ihdas edilirler⁸. Bu değerler bireylerle somut ya da soyut konular arasındaki soyut, manevi ve ideal nitelikteki menfaat ilişkilerini ifade etmekte, toplumsal olarak kendilerine değer atfedilen bu menfaatler hukuk sistemi tarafından da kabul görerek hukuki koruma altına alınmakta ve hukuki değer halini almaktadırlar⁹. İçeriği belirsiz nitelikte ve -toplumsal anlamda belli bir dönemde yaygın kabul görse dahi- tümüyle

4 Faruk Erem, *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Cilt:3 Özel Hükümler* (3. Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları 1985) 217; Dönmezer (n 3) 149; Sedat Bakıcı, *Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler* (1. Bası, Adalet 1994) 215; Özen İnci (n 3) 24; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 672; Abdullah Pulat Gözübüyük, *Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunları ile Mukayeseli Türk Ceza Kanunu Açıklaması* (Genişletilmiş 3. Bası, Yayınevi Belli Değil 1961) 173; Cengiz Otacı, *Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı İşlenen Suçlar* (Seçkin 2000) 125; Baytemir (n 3) 638. Ayrıca bkz Yargıtay 5 CD, 6708/222, 22.1.1987, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, erişim tarihi 7 Şubat 2022.

5 Erem (n 4) 217; Zeki Hafizoğulları ve Muharrem Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Topluma Karşı Suçlar* (4. Bası, US-A Yayıncılık 2017) 325.

6 Necati Meran, *Sulh Ceza Davaları* (Seçkin 2007) 596; Gözübüyük (n 4) 172; Hafizoğulları ve Özen (n 5) 325. Cinsel ahlakın bir hukuksal değer olarak kabul edilemeyeceği yönünde bkz Yener Ünver, *Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer* (Seçkin 2003) 1027.

7 Günther Jakobs, *Strafrecht Allgemeiner Teil* (2. Auflage, Walter de Gruyter 1999) § 2 kn:12; Ünver (n 6) 1025.

8 Walter Gropp, *Strafrecht Allgemeiner Teil* (3. überarbeitete und erweiterte Auflage, Springer 2005) §3 kn:26; Jakobs (n 7) §2 kn:1,25; Urs Kindhäuser, *Strafrecht Allgemeiner Teil* (6. Auflage, Nomos 2013) §2 kn:6; Nevzat Toroslu, *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu* (1. Bası, Sevinç Matbaası 1970) 257-258; Erkan Sarıtaş, 'Toplumsal Norm ve Ceza Yaptırımının Doğası Üzerine' [2013] 71 (1) İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1093; İzzet Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (Gözden geçirilmiş ve Güncellenmiş 17. Bası, Seçkin Yayıncılık 2021) 174; Mahmut Koca ve İlhan Üzülmüş, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 14. Bası, Seçkin Yayıncılık 2021) 32,119; Ünver (n 6) 436, Hamide Zafer, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (7. Bası, Beta 2019) 184.

9 Sarıtaş (n 8) 1093.

kişisel etik alanında kalan edep, ahlak ve iffet duygusu gibi kavramların ise birer değer olarak haliyle de birer hukuksal değer olarak kabulü mümkün değildir¹⁰. Dolayısıyla bu tip salt ahlaki kavramların ne bu suç tipi ne de herhangi bir başka suç tipi açısından birer hukuksal değer olarak nitelenmeleri olanaksızdır¹¹.

Nitekim yine öğretilerde söz konusu suçla toplumun utanma ve tikslenme duygularının korunmaya çalışıldığı belirtilmiş ve fakat ceza hukukunda duyguların korunamayacağı ifade edilerek bu durum eleştirilmiştir¹². Bu görüşü savunan yazarlara göre neticede bu suç tipiyle herhangi bir hukuki değer korunuyor değildir. Bu nedenle sadece toplumun utanma ve tikslenme duygusu korunduğu için anılan fiillerin kabahat olarak düzenlenmesi gerekmektedir¹³.

Ancak bu suç tipinde korunan hukuksal değere dair yukarıda özetlediğimiz geleneksel görüşlere bir tepki olarak ortaya atılan bu görüş de söz konusu suç tipleriyle esasen oldukça önemli mahiyette ve bizatihi birer hukuksal değer niteliğindeki başkaca menfaatlerin korunmakta olduğu gerçeğini göz ardı ediyor gözükmektedir. Bu menfaatlerin neler olduğunun tespit edilebilmesi açısından ise söz konusu suç tipinde yer alan fiillere maruz kalanların bundan dolayı nasıl bir etkiyle karşılaşacakları hususuna odaklanmamız gerekmektedir. Hayasızca hareketler suçunda tanımlanan gerek teşhircilik gerekse de alenen cinsel ilişki fiillerinin bunlara maruz kalan kişiler üzerinde ciddi bir psikolojik şok etkisi yaratacağı ve bu kimselerin arzuları dışında maruz kalacakları bu nitelikteki fiillerin etkisiyle psikolojik travma yaşamalarının çok olası bir sonuç olduğu bilinmektedir¹⁴. Nitekim öğretilerde bu tip fiillerin, kişileri belirli koşullar altında fiziksel olarak dahi dezavantajlı duruma sokacak psikolojik şoklara sebebiyet verdiği belirtilmiştir¹⁵. Bu haliyle bahsedilen fiillerle maruz kalanların manevi varlıklarının zarara uğraması tehlikesinin bulunduğu şüphesizdir¹⁶.

10 Ünver (n 6) 1025.

11 Ünver (n 6) 1025.

12 Kangal (n 2) 13-14.

13 Kangal (n 2) 15. Alman Ceza Kanunu § 183a'da yer alan "Aleni cinsel davranışlarla rahatsızlığa neden olma" suçu açısından benzer yönde görüş için bkz Thomas Fischer, *Strafgesetzbuch und Nebengesetze Band 10* (58. Auflage, Verlag C.H. Beck 2011), § 183a kn:2a, Claus Roxin, *Strafrecht Allgemeiner Teil Band I* (4. vollständige neu bearbeitete Auflage, C.H. Beck 2006) §2 kn:30.

14 Geyran Pakize Çervatoğlu, Füsün Özdemir, Niyazi Uygur, 'Teşhircilikte Ceza Ehliyeti' [1194] 7 (3) Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences, 28. Teşhircilik fiilinin psikolojik sağlığın bozulmasına yönelik tecavüz olduğu yönünde Maurach, Schroeder ve Maiwald (n 3) §22 kn:3.

15 Karl Lackner, *Strafgesetzbuch mit Erläuterungen* (20. Auflage, C.H. Beck 1993) §183 kn:1.

16 Alman ceza hukukunda da gerek StGB § 183 gerekse StGB § 183a hükümleri ile kişilerin cinsellikle istenmeyen yüzleşmelere karşı korunması hedeflenmektedir. Bkz Eduard Dreher ve Herbert Tröndle, *Strafgesetzbuch und Nebengesetze, Band 10* (41. Auflage, C.H. Beck 1983) §183 kn:2; Gunther Arzt, Ulrich Weber, Bernd Heinrich ve Eric Hilgendorf, *Strafrecht Besonderer Teil* (Verlag Ernst und Werner 2009) §10

Bu bağlamda alenen teşhircilik yahut alenen cinsel ilişki gibi birtakım cinsel nitelikte fiillere maruz kalan kişilerin psikolojik açıdan yaşayacağı travmalar nazara alındığında kişinin manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkının ihlal edileceğinin kabulü gerekmektedir¹⁷. Anayasa m 17/1’de “*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir*” denilmiş olup bu manada herkes beden ve ruh sağlığını koruma ve manevi varlığını geliştirme hakkına sahiptir ve bu çerçevede devlet, bu hakkı ihlal edebilecek nitelikteki yaygın fiilleri önlemekle yükümlüdür. Kanun’da hayasızca hareketler başlığı altında tanımlanan fiillerin ise kişilerin bu hakkını ihlal edeceğini söylemek kaçınılmazdır. Hakeza AY m 56/1’de “*Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir*” hükmüne yer verilmiştir. Bu çevrenin sadece biyolojik anlamda çevre değil aynı zamanda sosyal çevreyi de kastettiği ve kişilerin ruh sağlığı bakımından ciddi bir tehlike barındıran fiillerin yaygın bir şekilde işlenebildiği bir sosyal çevrenin sağlıklı

kn:30; Adolf Schönke ve Horst Schröder, *Strafgesetzbuch Kommentar* (27. Auflage, C.H. Beck 2006) §183 kn:1; Lackner (n 15) §183a kn:1; Urs Kindhäuser, *Strafgesetzbuch* (4. Auflage, Nomos 2013) §183a kn:1. Alman ceza hukuku açısından bir kısım yazar söz konusu suçlarla kişilerin kendi cinsel kaderlerini tayin özgürlüğünün korunduğunu belirtmektedir. Kendi cinsel kaderini tayin hakkı cinsellikle ilgili olayların ve temsillerin rahatsız edici algısından korunmak hakkını da içermektedir. Bu anlamda kendi cinsel kaderini tayin etme hakkı, sadece fiziksel teması değil, aynı zamanda fiziksel teması olmayan cinsel rolleri de reddetmek anlamına gelir. Bir kimsenin cinsellikle ilgili süreçleri algılamak isteyip istememesi, cinsel olarak kendi kaderini tayin etme özgürlüğünün ayrılmaz bir parçasıdır. Bu sebeple kanun bu tip fiilleri cezalandırmakta iken; bu hak, diğer yasal öznelerin özgürlüklerine ölçüsüz bir müdahalede bulunmamak adına yalnızca ciddi durumlarda cezai yasal korumadan yararlanır. Bkz Fischer (n 13) §183 kn:2; Gössel (n 1) §7 kn:1-3; Arzt, Weber, Heinrich ve Hilgendorf (n 16) §10 kn:27; Klaus Miebach, *Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch Band 3* (3. Auflage, C.H. Beck 2017) §183 kn:2; Dreher ve Tröndle (n 16) §183 kn:2. Ayrıca bkz Miebach (n 16) §183a kn:1: Fakat yazar alenen cinsel davranışlarla kişilerin rahatsızlığına sebep olma suçu açısından hukuksal değerini kişilerin kendi cinsel kaderlerini tayin etme özgürlüğü olmadığını zira anılan fiillerin bu hakkı her zaman ihlal etmeyeceğini belirtmiştir. Yazara göre bu suçla korunan hukuksal değer özel hayattır.

- 17 Dönmezer (n 3) 149-150: Kişilerin istemedikleri takdirde ahlak dışı hareketlere maruz kalmama hürriyetleri bulunmaktadır. Zira bu suç insanlardaki duyguları inciten bir gösterebilir. Bu sebeple yazara göre kanun alenen ahlak dışı hareketlerin icra edilmesini yasaklarken kişisel hürriyeti korumuş olmaktadır. Görüleceği üzere yazar tarafından da esasen söz konusu suçla kişilerin manevi varlıklarına saldırıldığı ifade edilmekte ve fakat burada korunan hukuksal değer, kişinin manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı olarak değerlendirilmemektedir, kişi hürriyeti olarak değerlendirilmektedir. Aksi yönde bkz Michael Marx, “Zur Definition des Begriffs “Rechtsgut” [1972] Prolegomena einer materialen Verbrechenslehre, 85 (aktaran: Ünver (n 6) 1026): Yazara göre insan, kişiliğini geliştirmesi bakımından adaba/ahlaka uygunluğa muhtaç değildir. Ayrıca bkz Gössel (n 1) §7 kn:1, 3-4: Yazara göre bu suç tipleri ile korunan hukuksal değer kişinin kendi cinsel kaderini tayin etme özgürlüğüdür. Kanaatimizce söz konusu bu özgürlük AY m 17 uyarınca kişinin manevi varlığını geliştirme hakkının bir parçasıdır. Miebach (n 16) §183 kn:1; Gössel (n 1) §7 kn:1, 3-4: Yazarlara göre bu tip eylemler zaman zaman fiziksel etkilerle zihinsel şoka yol açsa bile, zihinsel ve fiziksel bütünlüğün anılan maddeler tarafından korunması kabul edilemez. Bu sadece koruyucu bir reflekstir. Zira yazarlara göre cinsel zorlamanın çok daha ciddi psikolojik ve fiziksel etkileri göz önüne alındığında, psikolojik ve fiziksel bütünlüğün de StGB § 177 ile korunan bir hukuki menfaat olarak kabul edilmesi gerekecektir. Anılan hükümlerle kişilerin zihinsel ve fiziksel bütünlüğünün korunduğu yönünde bkz Lackner (n 15) §183 kn:1; Kindhäuser (n 16) §183 kn:1.

ve dengeli bir çevre olarak nitelenemeyeceği açıktır¹⁸. Daha önce de belirtildiği üzere hayasızca hareketler suçunda tanımlanan gerek alenen teşhircilik gerekse de alenen cinsel ilişki fiillerinin bunlara maruz kalan kişiler üzerinde ciddi bir psikolojik şok etkisi yaratacağı ve bu kimselerin arzuları dışında maruz kalacakları bu nitelikteki fiillerin etkisiyle psikolojik travma yaşamalarının çok olası bir sonuç olduğu, bu bağlamda bu tip fiillerin meydana geldiği bir çevrenin de psikolojik açıdan dengeli ve sağlıklı bir çevre olarak nitelenemeyeceği görülmektedir. Bu çerçevede kanaatimizce TCK m 225’de tanımlanan hayasızca hareketler suçuyla korunan hukuksal değeri *kişinin manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı (AY m.17/f1)* ve *sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkı (AY m.56/f1)* olarak ifade etmek mümkündür.

II.Suçun Unsurları

A. Maddi Unsurlar

1. Fail ve Mağdur

TCK m 225’de tanımlanan hayasızca hareketler suçu açısından kanun fail yönünden özel bir nitelik aramamıştır ve bu çerçevede söz konusu suçun faili herkes olabilir¹⁹. Bu cihetle bu suçun failinin erkek, kadın yahut eşcinsel olması mümkün olup cinsiyetin suçun oluşumu açısından bir önemi bulunmamaktadır.

18 Nitekim öğretide çevrenin yalnızca doğa değil dünyadaki bazı yapay unsurları da içeren bir üst kavram olduğu ifade edilmektedir. Bu anlamda çevre, insan faaliyetleri ve canlı varlıklar üzerinde hemen ya da uzunca bir süre içinde dolaylı ya da dolaysız bir etkide bulunabilecek fiziksel, kimyasal biyolojik ve toplumsal etkenlerin belirli bir zamandaki toplamıdır. bkz Ruşen Keleş, Can Hamamcı ve Aykut Çoban, *Çevre Politikası*, (Genişletilmiş 6. Baskı, İmge Kitabevi Yayınları 2009) 50, Ruşen Keleş ve Can Hamamcı, *Çevrebilim*, (4. Baskı, İmge Kitabevi Yayınları 2002), 28. Bir başka tanıma göre çevre en geniş anlamıyla, veri bir zamanda dolaylı ya da dolaysız kişiyi etkileyen, maddi ve manevi gelişmesini, biçimlenmesini ve yaşam koşullarını belirleyen biyolojik, coğrafi ve toplumsal etkenlerin tümüdür. bkz Can Hamamcı, ‘Çevre ve Hukuk’, [1983] 528 Prof Fehmi Yavuz’a Armağan, 244. Bu manada çevrenin, doğal ve yapay unsurları içinde barındıran ve her türlü insan faaliyetlerinin yer aldığı, belirli dengelerle varlığını devam ettiren ortam olarak tanımlandığı da görülmektedir. Bkz. Abdullah Uz, ‘Türkiye’de Çevre Hakkının Mülkiyet Hakkı ve Özel Teşebbüs Hürriyeti Üzerindeki Etkileri’ [2008] 41 (3) Amme İdaresi Dergisi, 100. Çevre tanımı hakkında detaylı araştırmalar için ayrıca bkz Yasemin Semiz, ‘Çevre Hakkı Kavramı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Çevre Hakkına Yaklaşımı’ [2016] T.C. Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, 5 vd.

19 Dönmezer (n 3) 163; Baytemir (n 3) 638; Özen İnci (n 3) 25; Kangal (n 2) 15; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 672; Meran (n 6) 596; Gözübüyük (n 4) 173; Otacı (n 4)125; Gökcan ve Artaç (n 3) 7506. Alman ceza hukuku açısından ise StGB § 183 uyarınca teşhircilik suçunun faili ancak erkek olabilir zira ancak erkeklerin teşhircilik fiilleri cinsellikle istenmeyen yüzleşmeye karşı koruma anlamında özgürlük alanına müdahale eder. Bu sebeple söz konusu suç özgü suçtur. Bkz Miebach (n 16) §183 kn:5; Arzt, Weber, Heinrich ve Hilgendorf (n 16) §10, kn:30; Gössel (n 1) §7 kn:6; Schönke ve Schröder (n 16) §183 kn:2; Fischer (n 13) §183 kn:16; Dreher ve Tröndle (n 16) §183 kn:4; Lackner (n 15) §183 kn:1a; Maurach, Schroeder ve Maiwald (n 3) §22 kn:6; Kindhäuser (n 16), §183 kn:1.

Aşağıda detaylı olarak belirteceğimiz üzere hayasızca hareketler suçunun seçimlik hareketlerinden ilkini alenen cinsel ilişkide bulunmak fiili oluşturmaktadır. Cinsel ilişkide bulunma fiili niteliği gereği en az iki kişinin karşılıklı icrasını gerektirmektedir²⁰. Bu sebeple bu seçimlik hareket açısından kanun birden fazla failin bir araya gelmesini zorunlu kıldığından çok failli suçtan bahsetmek gerekmektedir²¹. Diğer yandan zorunlu olarak suçun işlenişine katılan failler aynı yönde hareket etmekte ve aynı amacın gerçekleşmesini hedeflemekte olduklarından suç bu seçimlik hareket açısından bir yakınsama suçudur. Suçun bir diğer seçimlik hareketi olan alenen teşhircilik yapmak açısından ise birden fazla failin katılımı zorunlu olmadığından birçok failli suçtan bahsedilemez. Bu çerçevede hayasızca hareketler suçunun seçimlik olarak öngörülen tipik fiillerin yalnızca birisi bakımından söz konusu olan çok failli suçlar²² başlığı altında değerlendirilebileceğini belirtmemiz gerekmektedir.

Hayasızca hareketler suçu ile korunan hukuki değerlerin kişilerin manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı ile sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı olduğuna yönelik tespitimiz çerçevesinde bu suçun mağdurunun da bu hakkın sahibi olabilecek herkes yani toplumu oluşturan tüm bireyler olduğunu söylememiz kaçınılmazdır²³. İçtima kısmında detaylı olarak değerlendirecek olmakla birlikte bu aşamada belirtmemiz gerekir ki teşhircilik fiilinin özellikle belli bir şahsı hedef alması durumunda hayasızca hareketler değil TCK m 105/2-e uyarınca teşhir suretiyle cinsel taciz suçu oluşacaktır²⁴.

20 Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 957; Bakıcı (n 4) 217.

21 Hafizoğulları ve Özen (n 5) 325; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 675; Özen İnci (n 3) 27; Baytemir (n 3) 638. Aksi yönde bkz Kangal (n 2) 46: Yazara göre alenen cinsel ilişki fiili açısından hayasızca hareketler suçunun çok failli bir suç olduğunu söylemek mümkün değildir. Zira söz konusu fiil icra edilirken taraflardan birinin rızasının bulunmaması ya da fesada uğraması söz konusu olabilir. Dolayısıyla hayasızca hareketler suçunu çok failli bir suç olarak nitelemek mümkün değildir. Çiftlerin geçerli rızaları varsa ancak müşterek fail olarak değerlendirilmeleri gerekecektir.

22 Kavram için bkz Türkan Yalçın Sancar, *Çok Failli Suçlar* (1. Bası, Seçkin Yayıncılık 1998) 114.

23 Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 959; Kangal (n 2) 15; Özen İnci (n 3) 27; Özgün Özyüksel, '5237 Sayılı Ceza Kanunu'nda Cinsel İlişki Kavramı' [2021] 9 (18), Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 144; Bakıcı (n 4) 215; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 672; Meran (n 6) 596; Baytemir (n 3) 639; Gökcan ve Artuç (n 3) 7507. Suçun mağdurunun olmadığı yönünde bkz. Erem (n 4) 217; Hafizoğulları ve Özen (n 5) 325-326; Otacı (n 4) 125.

24 Gözübüyük (n 4) 174; Kangal (n 2) 15; Gökcan ve Artuç (n 3) 7507-7508. Ayrıca bkz StGB § 183'de düzenlenen teşhircilik (*Exhibitionistische Handlungen*) suçu açısından ise suçun mağduru belirli bir kimse olup söz konusu düzenleme uyarınca teşhirci hareketlerle belli bir mağdurun taciz edilerek rahatsız edilmesi cezalandırılmaktadır. Bu bağlamda suçun mağduru kendisine karşı teşhirci hareketlerde bulunan kişi ya da kişilerdir. Gössel (n 1) § 7 kn:7; Fischer (n 13) §183 kn:3. Bu sebeple StGB açısından söz konusu suçun cinsel tacizin özel bir hali olduğu da söylenebilir. Nitekim StGB'de düzenlenen söz konusu suç tipi TCK m 225 uyarınca hayasızca hareketler suçundan ziyade TCK m 105/f2-e uyarınca teşhircilik suretiyle cinsel taciz suçuna daha çok benzemektedir. Aynı yönde bkz Özen İnci (n 3) 21. StGB § 183a uyarınca düzenlenen kamuyu rahatsız edici nitelikte cinsel davranışlar (*Erregung öffentlichen Argernisses*) suçu

2. Hareket

a. Genel Olarak

Hayasızca hareketler suçu seçimlik hareketli bir suç olup bu hareketlerden biri Kanun'da alenen cinsel ilişkide bulunma olarak tanımlanmışken diğeri ise alenen teşhircilik yapma şeklinde tanımlanmıştır²⁵. Bu yönüyle suçun oluşabilmesi için ya birden fazla kişinin alenen cinsel ilişkide bulunması ya da bir kimsenin alenen

açısından ise suçun mağduru toplumu oluşturan herkeştir.; Yargıtay 5 CD, 4083/4082, 11.11.1982: "(...), sanığın mağdureye ufak taşlar atarak bakmasını sağlayarak ona cinsel organını göstermekten ibaret eyleminin belli bir kişi hedef alınarak yapılmış bulunması nedeniyle sarkıntılık suçu oluşturduğu (...)" <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, erişim tarihi 10 Şubat 2022; Yargıtay 18 CD 24213/3719, 29.02.2016: "(...) Sanığın, katılan ...'e cinsel organını göstermekten ibaret eyleminin TCK'nın 105/1. maddesinde düzenlenen cinsel taciz suçunu oluşturacağını gözetilmemesi, Kanuna aykırı. (...)" www.corpus.com.tr, erişim tarihi 10 Şubat 2022; Yargıtay 5 CD, 4026/9832, 20.12.2010: "(...) Sanığın işlediği iddia ve kabul edilen, "minibüste yanına oturan müştekiye cinsel organını açıp gösterme" eyleminin belli bir kişiyi hedef alması nedeniyle TCK'nun 105. maddesinde düzenlenen ve kovuşturması şikayete bağlı bulunan cinsel taciz suçunu oluşturacağı ve mağdurenin aşamalarda şikayetçi olmadığını bildirdiği nazara alınarak davanın düşmesine karar verilmesi yerine, suç niteliğinde yanılıya düşülerek TCK'nun 225. maddesiyle cezalandırılmasına karar verilmesi, Kanuna aykırı (...)", www.corpus.com.tr, erişim tarihi 10 Şubat 2022; Yargıtay 14 CD 6667/6428, 06.06.2012: "Sanığın işlediği iddia ve kabul edilen, "balkondan cinsel organını müştekiye gösterip sallamak" biçimindeki eyleminin belli bir kişiyi hedef alması nedeniyle TCK'nun 105. maddesinde düzenlenen ve kovuşturması şikayete bağlı bulunan cinsel taciz suçunu oluşturacağı (...). www.corpus.com.tr, erişim tarihi 10 Şubat 2022; Yargıtay 14 CD 11526/11096, 09.11.2012: Sanığın, mağdureye yönelik "adet görüyor musun sana öğreteyim Sana zevkin en güzelini yaşatayım" diyerek, cinsel organını çıkarıp ona göstermek şeklindeki eyleminin belli bir kişiyi hedef alması itibarıyla tüm halinde cinsel taciz suçunu oluşturduğu (...) www.corpus.com.tr, erişim tarihi 10 Şubat 2022; Yargıtay 14 CD, 22903/12886, 11.12.2012: (...)belediye otobüsünde seyir halinde iken sanığın, yan hizada bulunan ve cam kenarındaki koltukta oturan mağdureye bakarak ve ona yönelik olarak pantolonun düğmelerini açıp cinsel organını okşamak suretiyle katılana yönelik cinsel taciz kastını ortaya koyduğunun anlaşılması karşısında, eylemin TCK'nın 105/1. maddesinde öngörülen cinsel taciz suçunu oluşturduğu (...) www.corpus.com.tr, erişim tarihi 10 Şubat 2022; Yargıtay 14 CD, 22590/5595, 17.05.2012: "(...) Sanığın katılanlara "pişt pişt" diyerek el sallayıp katılanlara tevcihen ve onların görebileceği şekilde cinsel organını göstermesi şeklindeki eylemin zincirleme biçimde cinsel taciz suçunu oluşturduğu (...) www.corpus.com.tr, erişim tarihi 10 Şubat 2022; Yargıtay 14 CD, 6556/10119, 17.10.2012: "(...) Mağdure beyanları ve tüm dosya kapsamından sanığın olay tarihinde bisikletiyle gittiği sırada yolda karşıdan karşıya geçmek için bekleyen mağdureleri görünce fermuarını açıp ve cinsel organını çıkartarak, mağdurelere bakıp masturbasyon yapmak suretiyle kendi kendisini tatmin ettiği anlaşıldığından, sanığın eyleminin zincirleme şekilde cinsel taciz suçu kapsamında kaldığı (...)" www.corpus.com.tr, erişim tarihi 10 Şubat 2022; Yargıtay 14 CD, 4926/1972, 22.02.2012.: "(...) Sanığın saati sormak bahanesiyle yanına yaklaştığı mağdureye 'şesini çıkarma seni elleyeceğim' deyip akabinde mağdurenin geri çekilmesi üzerine de montunun fermuarını açarak mağdureye tevcihen ve onun görebileceği şekilde cinsel organını göstermesi şeklindeki eyleminin bir bütün olarak cinsel taciz suçunu oluşturduğu halde, ayrıca hayasızca hareketlerde bulunma suçundan da yazılı şekilde mahkumiyet hükmü kurulması, Kanuna aykırı, (...)" www.corpus.com.tr, erişim tarihi 10 Şubat 2022; Yargıtay 18. Ceza Dairesi, 4669/8524, 02.07.2020: "(...) cinsel amaçlı hareketlerin doğrudan mağduru hedef alarak gerçekleştirilmiş olması halinde cinsel taciz suçunun sübut bulması karşısında eylemin mağduru hedef almadan ve alenen gerçekleştirilmesi halinde TCK'nın 225. maddesinde düzenlenen hayasızca hareketler suçunun oluşacağı (...)" (aktaran: Gökcan ve Artuç (n 3) 7516)

25 Kangal (n 2) 18.

teşhircilik yapması gerekmektedir²⁶. Bu seçimlik hareketleri incelemeye geçmeden önce belirtmemiz gerekir ki kanun koyucu söz konusu bu düzenleme tarzı ile tam olarak hangi hareketlerin hayasızca hareketler kapsamında kabul edileceğini düzenlemiş olduğundan bu suç bağlı hareketli bir suçtur²⁷. Yine bunun yanında söz konusu suçun oluşabilmesi için yalnızca tipik hareketlerin icrası yeterli olup kanun suçun oluşumu için ayrıca bir zarar yahut somut tehlike meydana gelmesi aramamıştır²⁸. Bu cihetle söz konusu suç aynı zamanda sırf hareket suçudur²⁹. Diğer yandan söz konusu suç tipinde yalnızca seçimlik hareketlerin icrası yeterli görülüp ayrıca bu hareketlerin somut bir tehlike meydana getirmesi gerektiğine dair herhangi bir ifadeye yer verilmediğinden bu suç aynı zamanda bir soyut tehlike suçudur³⁰. Bu niteliği gereği somut olayda alenen cinsel ilişkide bulunulması ya da alenen teşhircilikte bulunulması halinde diğer unsurların da bulunması şartıyla hayasızca hareketler

26 765 sayılı TCK'da söz konusu suçun *alenen hayasızca vaz'u harekette bulunma* şeklinde düzenlenmesi eleştirilerek hangi fiillerin bu kapsamda değerlendirileceğine yönelik bir açıklık bulunmadığından suçun belirlilik ilkesine aykırılık teşkil ettiği dile getirilmiş ve 5237 sayılı kanunda yer alan düzenleme ile suçun seçimlik hareketlerinin alenen cinsel ilişkide bulunmak ve alenen teşhircilik yapmak şeklinde sınırlandırılması yerinde olarak değerlendirilmiştir. bkz Özen İnci (n 3) 28-29; Meran (n 6) 596.

27 Kargal (n 2) 18; Özyüksel (n 23) 145.

28 Dönmezer (n 3) 162; Hafizoğulları ve Özen (n 5) 326; Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (Güncelleştirilmiş 12. Baskı, Adalet 2018) 551.

29 Dönmezer (n 3) 162; Bakıcı (n 4) 216; Kargal (n 2) 18; Hafizoğulları, Özen, (n 5), 326; Gözübüyük (n 4) 174; Baytemir (n 3) 644; Otacı (n 4)128; Gökcan ve Artuç (n 3) 7513.

30 Önder, (n 3), 514; Kargal (n 2) 18. Ayrıca bkz StGB § 183 ve StGB § 183a uyarınca ise her iki suçun oluşumu açısından kanun, bu fiillerin icra edilmesi sonucu kişilerin ya tacize uğramış olması ya da kişilerin bu fiillerden rahatsız olmasını aramıştır. Bu cihetle söz konusu suçların düzenlenme biçimi nazara alındığında zarar suçları olduğu anlaşılmaktadır. Alm CK §183: *“Bir erkek bir başkasına karşı teşhirci harekette bulunarak onu rahatsız ederse bir yıla kadar hapis cezası ya da para cezası ile cezalandırılır”*; STGB §183a: *“Alenen cinsel davranışlarda bulunan ve bu nedenle kasten veya bilerek rahatsızlığa (infiale) neden olan herkes, suçun 183 üncü maddeye göre cezalandırılmaması halinde bir yıla kadar hapis veya para cezası ile cezalandırılır”*. (Öğretide rahatsızlık yerine “rezalet” ve “infial” kavramlarına da yer verildiği görülmektedir. bkz Özen İnci (n 3) 32; Kargal (n 2) 9. Suç kalıbında yer alan *Ärgernis* anlam itibarı ile dini ya da duygu yaralanması, sinir bozucu olay ya da rahatsızlık gibi anlamlara gelmektedir. Bkz <https://www.dwds.de/wb/%C3%84rgernis>, erişim tarihi 11 Şubat 2022. Bu sebeple tarafımızca rahatsızlık terimini tercih edilmiştir.) Bkz Gössel (n 1) §7 kn:6,10-11; Miebach (n 16) §183 kn:2,10,11; Schönke ve Schröder (n 16) §183 kn:4; Fischer (n 13) §183, kn:3, 6; Dreher ve Tröndle (n 16) §183 kn:6; Kindhäuser (n 16) §183 kn:2; StGB §183 açısından teşhircilik suçu bir zarar suçudur. Zira failin hareketi, hareketin neticesi olarak mağdurun tacizine yol açmış olmalıdır. Taciz, kendisine karşı eylemde bulunulan kişinin psikolojik iyi oluşunu etkileyen önemli ölçüde olumsuz duygusal uyarılma olarak tanımlanır. Şok, korku, iğrenme ya da rahatsızlık duyma bu kapsamda değerlendirilir. Kişinin bu teşhirci rıza göstermesi yahut bu fiilden rahatsızlık duymaması halinde ise suç oluşmaz. Gössel (n 1) §7 kn:20,26; Miebach (n 16) §183a kn:1; Fischer (n 13) §183a kn:5; Lackner (n 15) §183a kn:3; Maurach, Schroeder ve Maiwald (n 3) §22 kn:10; Nitekim SGB §183a da bir zarar suçu olup suçun oluşumu için hareketi algılayan kişinin cinsel açıdan görüş ve duygularında doğrudan zarar görmesi ve bu nedenle failin bir rahatsızlığa neden olması gerekmektedir. Schönke ve Schröder (n 16) §183a kn:5: Burada rahatsızlık, istemeden garip cinsel eylemlerle karşı karşıya kalan normal bir kişinin utanç ve edep duygusunun ihlali anlamına gelir.

suçunun oluştuğu kabul edilecek, bu hareketlerin tehlikeye sebebiyet verip vermediği hususu ayrıca değerlendirilmeyecektir.

b. Alenen Cinsel İlişkide Bulunma

Yukarıda da belirttiğimiz gibi hayasızca hareketler suçunun kanuni tanımında öngörülen ilk seçimlik hareket *alenen cinsel ilişkide bulunmaktır*³¹. Buna göre aleni olarak cinsel ilişkide

31 Alman Ceza Kanunu'na bakıldığında tipik hareket olarak alenen cinsel ilişkide bulunma değil "alenen cinsel davranışlarda bulunma"nın düzenlendiği görülmektedir. Bkz StGB § 183a: "*sexuelle Handlungen*". Nitekim 765 sayılı TCK'da da hayasızca hareketler suçunun tipik hareketlerin alenen hayasızca vaz'u hareketlerde bulunma veya alenen cinsel münasebette bulunma şeklinde olduğu görülmektedir. 5237 sayılı TCK'nın gerekçesinde belirtilen cinsel ilişki kavramına ilişkin tanıma bakıldığında da esasen STGB 183a'da yer alan *cinsel davranış* kavramına yaklaşılmakta olduğu ve bu surette 765 sayılı TCK m 419'da belirtilen *hayasızca vaz'u hareketlerde bulunma* şeklindeki fiillerin bir kısmının cinsel ilişki kavramı içerisine sokulmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. StGB § 183a uyarınca cinsel davranışların ne olduğu tespit edilirken "*korunmakta olan hukuki değer açısından önemli bir fiil*" olup olmadığı değerlendirilmekte ve bu düzenlemeyle cinsel dokunulmazlığa yönelik sadece önemli bir ihlal ortaya koyan fiillerin cezalandırılmak istendiği ifade edilmektedir. Bkz Gössel (n 1) §7 kn:29; Miebach (n 16) §183a kn:5; Fischer (n 13) § 183a kn:3; Kindhäuser (n 16) § 183a kn:2; Yasemin Baba, 'Haksızlık İçeriğindeki Azlığın Cezalandırma Üzerindeki Etkisi' [2017] T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmış Doktora Tezi, 110-111. Diğer bir deyişle ancak belli bir ağırlığa ulaşmış, korunan hukuksal değeri ihlal etmeye elverişli ve sosyal açıdan rahatsız edici olabilecek cinsel davranışlar tipik fiil olarak kabul edilebilecektir. Bkz Gössel (n 1) §7 kn:21,29; Kindhäuser, (n 16) § 183a kn:2; Fischer, (n 13) § 183a kn:3; Miebach (n 16) §183a kn:5: Alman öğretisinde de cinsel davranışın belirlenmesi ve bu kavramın muğlaklığı konusunda yoğun eleştiriler bulunmaktadır. Diğer yandan cinsel davranıştan bahsedilmesi için davranış cinsel nitelikte olmalıdır. Örneğin idrar yapmak, üstsüz güneşlenmek vb hareketler niteliği gereği cinsel değildir. Fakat kişinin erojen bölgelerine dokunması, mastürbasyon yapması, cinsel organına bir cisim sokması gibi fiiller cinsel nitelikte olduğundan pekâlâ suçun tipik hareketleri kapsamında değerlendirilebilecektir. Nitekim vajinal ilişki, oral ve anal ilişki ya da mastürbasyonu içeren cinsel aktiviteler bu kapsamdadır. Cinsel organlara yönelik diğer bir kısım fiil de önemli olarak tanımlanabilir, ancak giysi üzerinden göğse veya cinsel organlara dokunmak gibi fiiller hukuksal değeri ihlal edici ciddiyet eşliğini aşabilecek fiiller değildir. TCK açısından da suçun oluşabilmesi için hareketin ar ve haya duygusunu incitici, insanı seksüel ilişkiden tiksindirici ve kişinin cinsel arzularını tahrik edici nitelikte olması hakkında bkz Soyaslan (n 28) 550. Alman ceza hukuku açısından çıplaklık söz konusu suç için yeterli olmadığı gibi kimi zaman cinsel aktivite bile bu suçun oluşumu için yeterli değildir. bkz Schönke ve Schröder (n 16) §183a kn:3. Nitekim STGB 183a, TCK m 225'ten farklı olarak bir zarar suçu olarak düzenlenmiştir. Bkz Gössel (n 1) §, kn:20; Lackner (n 15) §183a kn:3; Maurach, Schroeder ve Maiwald (n 3) §22, kn:10. Bu manada failin yalnızca cinsel davranışlarda bulunması suçun oluşumu için yeterli olmayıp bu cinsel davranış sonucunda toplum içinde bilerek bir rahatsızlığa neden olması gerekmektedir. bkz Arzt, Weber, Heinrich ve Hilgendorf (n 16) §10 kn:30; Gössel (n 1) §7 kn:20; Schönke ve Schröder (n 16), §183a, kn:5; Maurach, Schroeder ve Maiwald (n 3) §22 kn:10; Kindhäuser (16) § 183a kn:2. Türk ceza hukuku bakımından ise suçun kanuni tanımında tipik fiil olarak alenen cinsel davranışlarda bulunma fiiline yer verildiğinde haklı olarak suçun maddi unsurunun oldukça genişleyeceği ve kanunilik açısından sorun yaratacağı belirtilmekte nitekim öpüşme gibi basit nitelikteki cinsel davranışların da tipik fiili oluşturacağı dile getirilmektedir. Özen İnci (n 3) 19, 32. Nitekim 765 sayılı Kanun m 419 kapsamında alenen öpüşmekle fiili ilgili birçok olay Yargıtay önüne gelmiş olup Yargıtay vermiş olduğu kararlarında alenen öpüşmek fiilinin hayasızca hareket vasfında olmadığı sonucuna varmıştır. Bkz Yargıtay CGK 295/222, 1.7.1968, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, erişim tarihi 22 Şubat 2022, Yargıtay 4 CD 37/1413, 11.02.1953, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, erişim tarihi 22 Şubat 2022. Kanaatimizce bu noktada hangi fiillerin hayasızca vaz'u hareket teşkil ettiğini değerlendirirken de aslında ihlalin önemsizliği üzerinden gidilmiştir. Zira öpüşmek fiilinin cinsel bir davranış

bulunması hayasızca hareketler suçuna sebebiyet verecektir. Hangi hareketlerin bu kapsamda olduğunun belirlenebilmesi için *cinsel ilişkide bulunmak* ve bunun *aleni* olması hususlarının anlamının tespiti gerekmektedir.

Cinsel ilişki kavramına dair TCK'da bir tanıma yer verilmediği gibi öğretilerde de söz konusu kavrama ilişkin ortak olarak kabul edilmiş bir tanım yoktur. Bu çerçevede öğretilerde oldukça dar kapsamlı bir tanımdan son derece geniş kapsamlı bir tanıma kadar birbirinden oldukça farklı tanım denemelerinde bulunulduğu görülmektedir.

Cinsel ilişkiyi oldukça dar bir anlamda kabul eden görüşe göre cinsel ilişki yalnızca penil-vajinal yoldan birleşme şeklinde kabul edilmelidir. Zira ceza normlarının dar yorumlanması esas olup kanun koyucu penil-anal, penil-oral, vajinal-oral birleşmelerin veya sair cinsel davranışların da TCK m 225 (ve cinsel ilişki kavramının kullanıldığı TCK m 104) hükmünde cezalandırılmasını arzu etseydi bu maddelerde bu anlama gelecek ifadelerle açıkça yer vermesi gerekirdi³². Bu görüşün kabulü halinde hayasızca

---

olduğuna şüphe yoktur. Fakat söz konusu fiil tipik olmakla beraber haksızlık içeriği son derece az olup fiilin yarattığı veya yaratması muhtemel toplumsal etki önemli seviyede değildir. Aynı gerekçe ile öpüşmenin hayasızca hareketler suçunu oluşturmayacağı yönünde bkz Miebach (n 16) §183a kn:5; Ceza hukukunda önemsizlik kavramı için ayrıca bkz Baba (n 31), 104 vd. Alenen öpüşmenin hayasızca hareketler suçunu oluşturmadığı yönünde bkz Artuk, Gökceen, Alşahin ve Çakır (n 3) 958; Alenen hayasızca vaz'u hareketlerin kategorizasyonu hususunda bkz Önder (n 3) 523: Yazara göre hayasızca vaz'u hareketler kanun tarafından tek tek sayılamayacak her somut olay özelinde fiilin kişilerin utanma duygusuna saldırı teşkil edip etmemesi üzerinden değerlendirilecektir. Bu manada hayasızca hareketler üç grup altında toplanabilir. Bunlar cinsel suçlara vücut veren hareketler (örneğin nitelikli cinsel saldırı), hayasız olmasına rağmen normal şartlarda suç teşkil etmeyen ve fakat alenen gerçekleştirildiğinde suça vücut veren cinsel hareketler, hayasızlık teşkil etmese de alenen yapıldığında suça vücut verecek hareketlerdir (örneğin evli bir çiftin alenen cinsel ilişkiye girmesi). Yazar tarafından öpüşmek de suçla korunan hukuksal değeri ihlal edip etmediği yönünden değerlendirilmiş ve neticeten utanç ve edep duygusuna saldırı içermediğinden öpüşmek hayasızca vaz'u hareket olarak değerlendirilmemiştir. Hayasızca vaz'u hareketlerin hukuki değeri zedeleyici nitelik gösterip göstermediği üzerinden tespit edilmesi hakkında bkz Dönmezer (n 3) 161. Bizim görüşümüze göre de TCK m 225 uyarınca hayasızca hareketler suçunun tipik hareketlerinin alenen cinsel ilişkide bulunma ve alenen teşhircilik olarak sınırlandırılması yerinde olup kanun koyucu bu haliyle korunan hukuksal değeri ihlal edecek ağırlıkta olan fiilleri kendi belirlemiş ve hangi fiillerin hayasızca hareketler suçunun tipik fiilleri olduğunu net bir şekilde ortaya koymuştur. Kanaatimizce 765 sayılı Kanun m 419'da yer alan alenen hayasızca vaz'u hareketlerde bulunulması şeklindeki fiil içerik ve hayasızca hareketlerin tespiti açısından son derece muğlak olup belirlilik ilkesine aykırılık teşkil etmekteydi. Bu sebeple halihazırdaki düzenlemenin kanunilik ilkesi açısından yerinde olduğunu söylemek gerekmektedir. Aynı yönde bkz Özen İnci (n 3) 19.

32 Özyüksel (n 23) 161. TCK m 104 ve TCK m 225 kapsamında cinsel ilişki kavramından ne anlaşılması gerektiği ve cinsel ilişki kavramından kaynaklanan belirsizliğin yargı ya da yasama kanalı ile giderilmesine ilişkin ayrıntılı çözüm önerileri için ayrıca bkz Özyüksel (n 23) 152 vd. Aynı yönde bkz Meran (n 6) 596: Yazar tarafından da cinsel ilişki yalnızca insanların üreme şekli olarak kabul edilmiş olup bu manada sadece vajinal ilişkilerin cinsel ilişki olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Fakat yazar devamla cinsel ilişkinin aynı cinsiyetler arasında da olabileceğini ve hatta hayvanla olan bu tip fiillerin de cinsel ilişki olarak kabul edileceğini belirtmiştir. Kanaatimizce yazarın bu yöndeki görüşleri kabul ettiği cinsel ilişki tanımı ile çelişmektedir.

hareketler suçunda geçen cinsel ilişki kavramının da yalnızca penil-vajinal yoldan birleşme olarak kabul edilmesi gerekecektir.

Kavramın anlamını biraz daha genişleten ikinci bir görüşe göreyse cinsel ilişki bir erkek veya bir kadının en azından bir tarafın tenasül organını kullanarak çiftleşmesidir³³. Diğer bir ifade ile cinsel ilişki bir kimsenin cinsel organını bir başkasının vajina yahut anüsüne sokmasıdır³⁴. Söz konusu tanıma göre cinsel ilişkiden bahsedilebilmesi için taraflardan en az birinin muhakkak erkek olması ve erkek cinsel organının diğer tarafın cinsel bölgelerine normal veya anal yoldan dahil edilmesi gerekmektedir³⁵. Bu manada erkek cinsel organı kullanılmadan, kadınlar arası gerçekleşen cinsel münasebetler, cinsel birleşmenin eksik olmasından bahisle cinsel ilişki olarak kabul edilemeyecektir³⁶. Cinsel ilişkinin tarafları açısından ise bu kapsamdaki yazarların bir kısmı ilişkinin farklı cinsiyetler arasında olabileceği gibi aynı cinsler arasında da olabileceği ve hatta hayvanlarla gerçekleştirilen cinsel birleşmenin de pekâlâ hayasızca hareketler kapsamında cinsel ilişki fiili teşkil ettiği ifade etmektedir³⁷. Bu görüşün kabulü halinde cinsel organ dışında, cinsel organa sair bir cisim sokulması yahut oral ilişki, hayasızca hareketler suçunda öngörülen seçimlik

- 33 Mahmut Koca ve İlhan Üzülmöz, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (7. Baskı, Adalet 2020) 377, Kangal (n 2) 19. Nitekim TCK m 225'in gerekçesinde her ne kadar cinsel arzuların tatmini olan her türlü davranış cinsel ilişki olarak tanımlansa da anılan görüşü savunan yazarlarca cinsel arzuların tatmini için her zaman bir cinsel ilişki söz konusu olmasının gerekli olmadığı belirtilmiştir. Bkz Kangal (n 2) 19; Hafizoğulları ve Özen (n 5) 326: Yazarlara göre de gençlerin bugün birçok yerde sarıldıkları ve öpüştükları görülmektedir. Fakat bu tip fiilleri cinsel ilişki olarak saymak mümkün olmayıp bu hukukun ahlakileştirilmesi anlamına gelmektedir. Cinsel ilişkiden dilde ne anlaşılıyorsa burada da o anlaşılması gerekir. Pınar Memiş Kartal, *Özel Ceza Hukuku C.II. Kişilere Karşı Suçlar (1)* (Oniki Levha 2017) 544: Kanun cinsel ilişki kavramını kullanmak suretiyle bir sınırlama getirmek ve ancak bu şekilde gerçekleşen bir fiili cezalandırmak istemektedir.
- 34 Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem ve Murat Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku* (Güncellenmiş 19. Bası, Seçkin 2021) 487; Handan Yokuş Sevük, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (1. Bası, Adalet 2020) 394, Önder (n 3) 526; Ceren Soner Baykal, 'Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu' [2019] Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 54; Memiş Kartal (n 33) 544: Yazara göre bu tanım vücuda bir cisim sokmak suretiyle gerçekleştirilecek fiiller açısından hukuki yararın koruma alanını daralttığı için eleştirilmektedir.
- 35 Fahri Gökçen Taner, *Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar* (2. Baskı, Seçkin 2017) 372; Atacan Köksal, 'Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu' [2015] 2 Prof. Nevzat Toroslu'ya Armağan, 706; Mustafa Arıtuç, *Kişilere Karşı Suçlar* (Adalet 2008) 699; Tezcan, Erdem ve Önok (n 34), 487; Yokuş Sevük (n 34) 395; Kangal (n 2) 19. Ayrıca bkz Koca ve Üzülmöz (n 33) 377: Yazarlara göre cinsel ilişkinin bu şekilde yorumlanması halinde failin muhakkak erkek olması gerekmekte olup bu durum TCK'nın cinsel suçlar yönünden benimsediği sisteme aykırı düşmektedir.
- 36 Tezcan, Erdem ve Önok, (n 34), 487; Kangal (n 2) 20; Gözübüyük (n 4) 174: Yazar tarafından bu tip fiillerin cinsel münasebet olmadığı ama hayasızca hareket olduğu ifade edilmektedir. Kanaatimizce söz konusu bu değerlendirme 765 sayılı kanundaki düzenleme açısından mümkün ise de cinsel ilişki için muhakkak erkek cinsel organını arayan görüş açısından iki kadın arasındaki bu tip fiillerin teşhircilik fiili söz konusu olmadığı müddetçe TCK m 225 kapsamında değerlendirilmesi olanaksızdır.
- 37 Hafizoğulları ve Özen (n 5) 326; Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 957.

hareketlerden ilki olan cinsel ilişkide bulunmak anlamına gelmeyecek³⁸, bu fiillerin alenen işlenmesi halinde koşulları oluştuğu takdirde ancak teşhircilik fiilinden bahsedilecektir³⁹. Yargıtay da TCK m 104'teki cinsel ilişki kavramını bu görüşe uygun olarak yorumlamakta olup buna göre cinsel ilişki erkek cinsel organının bir kadının vajinal veya anal yoldan veya bir erkeğe anal yoldan ithal edilmesi olarak kabul edilmektedir⁴⁰. Bu bağlamda oral ilişki Yargıtay tarafından cinsel ilişki olarak kabul edilmemektedir⁴¹.

Cinsel ilişki kavramının anlamını bundan daha geniş kabul eden bazı yazarlar ise oral ilişkiyi ve hatta cinsel bir organa sair bir cisim sokulmasını dahi cinsel ilişki kapsamında kabul etmektedirler. Nitekim bu yazarlara göre cinsel ilişki cinsiyetler arası bir ayırım yapılmaksızın iki karşı ya da aynı cinsiyetin ya da bu cinsiyetleri üstlenmiş kişilerin cinsel organlarının sokma şeklinde birleşmesi ya da anal ya da oral yoldan cinsel organın duhulü şeklinde tanımlanmaktadır⁴². Yapılan bu geniş tanıma göre cinsel ilişki, kişinin cinsel arzularını tatmin amacıyla karşısındaki kişi ile kuracağı kendisini veya onu tatmin etmeye yarayan ve cinsel arzuları tatmine elverişli organların girmesi ile sonuçlanan tüm ilişkilerdir⁴³. Bu manada bu geniş tanım çerçevesinde cinsel ilişkinin varlığından söz edilebilmesi için ilk olarak fiilin içerisinde mutlaka cinsel organ sayılabilecek bir organ (vajina-penis-anal bölge) bulunmalı; ikinci olarak da ya bu cinsel organlara herhangi bir organ ya da sair cisim sokulmalı ya da bu organlar (penis) vücudun herhangi bir boşluğuna sokulmalıdır⁴⁴. Böylece mağdurun vajinasına parmak sokulması, ağzına penis sokulması (oral ilişki),- mümkün olduğu takdirde- mağdurun

38 Tezcan, Erdem ve Önok (n 34) 487; Yokuş Sevik (n 34) 395; Taner (n 35) 372.

39 Kangal (n 2) 20.

40 Yargıtay 14 CD 363/2429, 04.05.2017: "(...) cinsel ilişkinin, erkek cinsel organının bir kadına vajinal veya anal yoldan ya da bir erkeğe anal yoldan ithal edilmesi olarak tanımlanması (...)" <https://karararama.yargitay.gov.tr>, erişim tarihi 15 Şubat 2022.

41 Yargıtay 14 CD 1067/5323, 20.09.2018: "(...) Saniğin, mağdureye oral seks yaptırmayı eyleminin cinsel ilişki niteliği taşımadığı (...)", www.corpus.com.tr, (Çevrimiçi, 10.02.2022) <https://karararama.yargitay.gov.tr>, erişim tarihi 17 Şubat 2022.

42 Veli Özer Özbek, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (Genişletilmiş ve Güncellenmiş 16. Baskı, Seçkin 2021) 379-380, Özen İnci (n 3) 29.

43 Murat Aydın, *Çocukların Cinsel İstismarı ve Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu* (3. Baskı, Seçkin 2018) 107; Özen İnci (n 3) 30; Bakıcı (n 4) 219; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 674; Yazarlara göre söz konusu fiillerin rıza kapsamında cinsel arzuların tatminine yönelik şehvet saikiyle yapılması yeterlidir. Cinsel ilişki farklı ya da aynı cinsiyetler arasında anal, oral ya da vajinal şekilde gerçekleştirilebilir hatta hayvanlarla yapılması açısından da bir fark yoktur.

44 Nurullah Kantarcı, 'Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu' [2016] Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 92; Ömer Faruk Keser, 'Uygulamaya Bakan Yönleriyle Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu' [2020] Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 47.

kulağına, burun deliklerine veya göbük deliğine cinsel organ sokulması gibi örnekler cinsel ilişki kapsamında değerlendirilmiş olacaktır. Görüleceği üzere söz konusu tanım uyarınca kadın ve erkek cinsiyetleri arasında bir ayırım yapılmamış olup nitekim oral ya da anal ilişkiler de cinsel ilişki kavramı içerisinde değerlendirilmektedir⁴⁵. Hatta kavramı daha geniş tanımlayan yazarlarca cinsel ilişki fiili ile nitelikli cinsel saldırı açısından öngörülen fiiller aynı olarak kabul edilmekte, böylelikle cinsel ilişkinin bu fiil çerçevesinde değerlendirilmesi hem terminoloji birliğini sağlamakta hem de geniş ve kapsayıcı bir tanım ortaya koymaktadır⁴⁶.

Son olarak cinsel ilişki kavramını en geniş şekilde anlayan ve madde gerekçesinde de ifadesini bulan görüşe göre cinsel ilişki cinsel arzuların tatmini amacına yönelik her türlü davranış olarak kabul edilmektedir⁴⁷. Bu görüşe göre sadece cinsel birleşmeler değil cinsel arzuları tatmine yönelik olması şartıyla erojen bölgelere dokunma, öpüşme vb şekilde gerçekleştirilen davranışlar da cinsel ilişki olarak kabul edilecektir⁴⁸.

45 Turgay Karabulut, ‘Türk Ceza Kanununda Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu’ [2019] Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı Kamu Hukuku Bilim Dalı, 44-45: Yazar tarafından mevcut cinsel ilişki kavramına yönelik genel bir tanım olmamasından bahisle tüm bu ilişkileri kapsayacak şekilde cinsel ilişkinin “cinsel ilişki, cinsel organın vücuda vajinal, anal veya oral yoldan, sair cismin vücuda vajinal veya anal yoldan ithal edilmesi ile gerçekleşir” şeklinde düzenlenmesinin, yerinde bir düzenleme olacağı ileri sürülmüştür.

46 Yener Ünver, ‘Türk Maddi Ceza Hukukunda Cinsel Suçların Eleştirisel Olarak İncelenmesi’ [2013] II. Slovenya Uluslararası Hukuk Sempozyumu “Cinsel Suçlar ve Evlilik Hukuku”, 47. Kanun koyucunun kanunun sistematiğinden ayrılarak “cinsel ilişki” deyimini kullanmak yerine, cinsel saldırının ve cinsel istismarın nitelikli halini oluşturan “vücuda organ veya sair bir cisim sokulması” deyimini tercih etmesinin, maddenin koruma amacına ulaşması bakımından daha isabetli olacağı yönünde bkz Enver Aksakal, ‘Reşit Olmayan ile Cinsel İlişki Suçu’ [2014] 88 (2) İstanbul Barosu Dergisi, 260.

47 Bkz 225 madde gerekçesi. Aynı yönde bkz Gökcan ve Artuç (n 3) 7507. Benzer yönde bkz Soyaslan (n 28) 262: Yazara göre de cinsel ilişki flört aşamasından sonraki tüm ilişkiler olup bu ilişkiler birleşme şeklinde olabileceği gibi karşılıklı olarak cinsel arzuların tatminine yönelik başkaca hareketler de olabilir. Benzer yönde bkz Recep Doğan, ‘Anamlı Yanıt Üretilemeyen İkilem: Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu’ [2017] 75 (1) Ankara Barosu Dergisi, 134-135: Yazara göre de erkek ve kadın arasında gerçekleşip gerçekleşmediğine bakılmaksızın, vücutların herhangi bir şekilde cinsel haz amacıyla bir araya gelmesini sağlayan her türlü yakın temas cinsel ilişki bağlamında değerlendirilmelidir. Fakat yazar tarafından cinsel ilişkinin bu şekilde çok geniş bir anlama sahip olmaması için ilişkiye esas teşkil eden eylemlerin gerek içeriği gerekse sıklığı ve yoğunluğu açısından süreklilik arz edip sarkıntılık boyutunu geçmesi gerektiği, süreklilik arz eden ve cinsel haz amacıyla yapılan bu eylemlerin öpme, okşama, sürtünme kavramlarının ötesinde bir içeriğe sahip olması gerektiği belirtilmiş ve fakat cinsel doyuma ulaşma bir koşul olarak gerekli görülmemiştir.

48 Nitekim söz konusu tanım hem çok geniş hem de çok muğlak olmasından ötürü öğretilerde eleştirilmiştir. Hafizoğulları ve Özen (n 5) 326. Ayrıca bkz Özen İnci (n 3) 32: Yazara göre gerekçe dikkate alındığında suç teşkil eden fiiller aşırı derecede genişleyecektir. Bu bağlamda eğer kanun koyucunun niyeti cinsel davranış kapsamında fiilleri cezalandırmaksa bunu madde metninde açıkça dile getirmelidir. Nitekim daha önce de ifade edildiği üzere Alman Ceza Kanunu m.183a uyarınca cinsel ilişki yerine cinsel davranış terimine yer verilmiştir.

Cinsel ilişki kavramının belirlenebilmesi için bu kavramın çeşitli anlamlarının ortaya konulabilmesi ve bu çerçevede inceleme konumuzu oluşturan suç tipi açısından yerleşmiş yorum ilkeleri dahilinde bir sonuca varmamız gerekmektedir. Cinsel kelimesi TDK'da “*Cinsiyetle ilgili, cinsî, eşeyssel, seksüel*” şeklinde, ilişki ise “*iki şey arasında karşılıklı ilgi, bağ, münasebet, temas*” şeklinde tanımlanmıştır⁴⁹. Tıp literatüründe ise cinsel ilişki, oral, anal ve penil-vajinal seks de dahil olmak üzere yakın cinsel davranışlar olarak kabul edilmektedir⁵⁰. Yine tıp bilminde cinsel birleşme, çiftleşme veya vajinal seks olarak da ifade edilen cinsel ilişki, genellikle bir erkeğin sertleşmiş olan cinsel organı penisinin, uyarılmış bir kadın vajinasının içine girmesini kapsayan, cinsel zevk ya da üreme amaçlı bedensel ilişki için kullanılan tabirdir⁵¹. Bunun yanı sıra, penetrasyon içeren anal seks, oral seks, parmaklama, dildo kullanma gibi cinsel aktiviteler de eşcinsel veya heteroseksüel olmasına bakılmaksızın bir cinsel birleşme olarak kabul edilebilirler⁵². Bu manada kanaatimizce tarafların cinsiyetleri dikkate alınmaksızın, fiziksel bir temas içererek, fizyolojik doğal akışı içerisinde ejakülasyona⁵³ sebebiyet verebilecek her türlü cinsel fiil *cinsel ilişki* teşkil edebilecektir. Bu noktada kanaatimizce önemli olan söz konusu bu fiillerin karşılıklı olması ve bir temas içermesidir. Bu manada ister eşcinsel ister heteroseksüel olsun temas içermeyen cinsel davranışlar cinsel ilişki olarak telakki edilemeyecek olup bunlar koşulları oluşması halinde teşhircilik olarak nitelendirilebilir. Diğer yandan özellikle ilişki tanımına bakıldığında söz konusu fiillerin bir karşılıklılık içermesi gerekmekte olup kişinin tek başına cinsel organına bir cisim sokması ya da kişinin kendi kendini tatmin etmesi (mastürbasyon) de cinsel ilişki olarak kabul edilemeyecek fakat koşulları oluşması halinde yine teşhircilik kapsamında değerlendirilebilecektir⁵⁴. Bunun haricinde oral ilişki, anal ilişki, yapay bir penisin yahut başka bir cismin vücuda başka bir kimse tarafından sokulması, bir

49 www.tdk.com.tr, erişim tarihi 22.02.2022.

50 Nafiz Bozdemir ve Sevgi Özcan, ‘Cinselliğe ve Cinsel Sağlığa Genel Bakış’ [2011] 5 (4) Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, 39.

51 https://www.lexico.com/definition/sexual_intercourse, erişim tarihi 22.02.2022; <https://www.britannica.com/science/sexual-intercourse>, erişim tarihi 22.02.2022.

52 <https://dictionary.cambridge.org/>, erişim tarihi 22.02.2022: Oxford sözlükte cinsel ilişki seks yapmak olarak tanımlanırken, oral ilişki ya da anal ilişki de seksüel ilişki olarak kabul edilmektedir.

53 Erkek ejakülasyonu erkek vücut yapısında meninin penisin ucundaki çıkıştan dışarı atılmasıdır. Cinsel birleşmesinin son aşamasıdır ve orgazm ile eşlik eder. Kadın ejakülasyonu ise, çoğunlukla yoğun bir haz deneyimi ile görülen, orgazm sırasında paraüretal kesenin darbeler halinde, gözle görülür miktarda sıvı salgılamasına denilmektedir. Bkz <https://www.webmd.com/sex/what-is-squirting-orgasm>, erişim tarihi 18.02.2022.

54 Özen İnci (n 3) 34. Cinsel ilişkiden bahsedilebilmesi için en az iki kişinin varlığının gerektiği yönünde bkz Gökcan ve Artuç (n 3) 7507.

tarafın diğer tarafın cinsel organına parmak vs sokması gibi fiiller cinsel ilişki kapsamında kabul edilecektir ve alenen gerçekleştirildiğinde bu tip fiillerin hayasızca hareketler suçunun tipik fiilleri olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Cinsel ilişki kavramının anlamının bu şekilde tespitinin yanında bir fiilin bu suç çerçevesinde cinsel ilişki olarak tanımlanabilmesi için tarafların her ikisinin de rızasının aranıp aranmayacağı meselesinin de çözümlenmesi gerekmektedir. Bu konuda ileri sürülen ilk görüşe göre cinsel ilişki taraflarının birinin geçerli bir rızası olmadığı takdirde cebir, tehdit vb. uygulayarak cinsel ilişkide bulunan kişi fail olacak ve hareket de hayasızca hareketler suçu kapsamında tipik fiil teşkil edecektir⁵⁵. Yine bizzat cinsel ilişkide bulunmasa dahi kişilere cebir ya da tehditte bulunarak cinsel birleşmede bulunmaya zorlayan kimse de dolaylı fail konumunda olacaktır⁵⁶. Bizim de katıldığımız ikinci görüşe göre ise cinsel ilişkiden bahsedebilmek için bir karşılıklık aranmakta olup taraflardan birinin rızası olmadığı takdirde artık TCK m 102/f 2 kapsamında nitelikli cinsel saldırıdan ya da TCK m 103/f2 kapsamında nitelikli cinsel istismardan bahsedilecek olup bu sebeple cinsel ilişkiden bahsedebilmek için tarafların rızasının olması gerekmektedir⁵⁷. Bu manada cinsel ilişki kavramı muhakkak tarafların rızasını gerektirdiğinden nitelikli cinsel saldırı veya nitelikli cinsel istismar fiillerinin alenen gerçekleştirilmesi halinde TCK m 225'te öngörülen cinsel ilişkiden bahsedilemeyecek olup haliyle bu suç da oluşmayacaktır. Gerçekten de TCK m 102/f 2'ye bakıldığında “*fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi*” ifadesine yer verilmiş ve fakat fiilin cinsel ilişkiye girmek suretiyle gerçekleştirilmesi denmemiştir. Bir başka deyişle kanun koyucu burada aynı fiilleri kastetmediği ve bu fiilleri cinsel

55 Kangal (n 2) 20; Baytemir (n 3) 637. Bu halde cinsel saldırı suçunun mağdurunun hayasızca hareketler suçunun tanığı olduğu yönünde bkz Önder (n 3) 521.

56 Özyüksel (n 23) 151.

57 Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 957; Özen İnci (n 3) 35; Bakıcı (n 4) 217,219; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 674; Baytemir (n 3) 640; Otacı (n 4) 128. Aksi yönde bkz Hafizoğulları ve Özen (n 5) 326. Kanaatimizce hayasızca hareketler suçunun 765 sayılı kanunda yer alan düzenlemesi kapsamında nitelikli cinsel istismar yahut nitelikli cinsel saldırı suçlarının alenen işlenmesi halinde anılan suçun da oluştuğundan bahsedilebilir. Zira suçun söz konusu düzenleniş biçiminde tipik fiil olarak “alenen hayasızca vaz’u harekette bulunmak” öngörülmüştür ve bu bağlamda nitelikli cinsel istismar yahut nitelikli cinsel saldırı suçlarının tipik hareketleri aynı zamanda hayasızca hareketler suçunun koruduğu hukuksal değeri de ihlale elverişli olduğundan hayasızca vaz’u hareket olarak kabul edilecektir. Fakat 5237 sayılı kanun ile TCK m 225'te suçun seçimsiz hareketlerinde açıkça cinsel ilişki fiiline yer verilmiş olup bu halde nitelikli cinsel istismar yahut nitelikli cinsel saldırı suçlarının alenen işlenmesi hallerinin söz konusu suç tipi kapsamında alenen cinsel ilişki kavramı içerisinde değerlendirilemeyeceği anlaşılmaktadır. Nitekim Önder de taraflardan birinin rızası olmadığı halde nitelikli cinsel saldırı suçunun oluşacağını, bunun alenen işlenmesi halinde ise ancak hayasızca vaz’u harekette bulunmadan bahsedilebileceğini ve fakat fiilin cinsel münasebette bulunma kapsamında değerlendirilemeyeceğini ifade etmiştir. Bkz Önder (n 3) 526.

ilişki kavramı dışında tuttuğu için *vücuda organ veya sair cisim sokulması* olarak ifade etmiştir⁵⁸. Yine TCK m 104 kapsamında reşit olmayanla cinsel ilişki suçu kapsamında *cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunma* fiiline yer verilmiş olup esasen bu maddede de her iki tarafın da rızası olduğuna vurgu yapılmaktadır⁵⁹. Bu cihetle kanaatimizce de alenen bir başkasına nitelikli cinsel saldırı veya nitelikli cinsel istismarda bulunulması halinde cinsel ilişkide bulunmak suretiyle hayasızca hareketler suçunun oluştuğundan bahsedilemeyecek koşulları oluşması halinde ancak teşhircilik fiilinden bahsedilecektir.

Bu kapsamda değerlendirilmesi gereken bir başka konu ise hayvanlarla cinsel birleşmede bulunulması yahut ölümlere yönelik cinsel davranışlara girilmesi halinde TCK m 225'te belirtilen suçun tipik hareketlerinin gerçekleşip gerçekleşmediğidir. Daha önce de ifade edildiği üzere cinsel ilişki niteliği gereği bir karşılıklılığı gerektirmekte ve en azından iki kişinin katılımını zorunlu kılmakta olup hayvanlarla ya da ölümlerle gerçekleştirilen cinsel mahiyette fiillerin bu nedenle cinsel ilişki olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Böyle bir fiil koşulları oluşması halinde ancak teşhircilik kapsamında değerlendirilebilir⁶⁰. Diğer yandan hayvanlarla cinsel birleşme gerçekleştirildiği halde

58 Kaldı ki kanun koyucu nitelikli cinsel saldırı ve nitelikli cinsel istismar fiillerini tanımlarken vücuda organ ya da sair cisim sokulması şeklinde farklı bir ifade kullanarak bu tip fiillerin cinsel ilişki ile aynı olmadığını açıkça ortaya koymakla birlikte her iki grup fiil karşılaştırıldığında TCK m 102/ f 2 ve TCK m 103/ f 3 suçlarındaki fiillerin daha geniş bir ifadeyi karşıladığını da belirtmek gerekmektedir.

59 Bu halde eğer cinsel ilişki tarafların karşılıklı rızasını gerektiriyorsa reşit olmayanla cinsel ilişki suçunda neden "cebir, tehdit ve hile olmaksızın" ifadesine yer verildiği sorusu akıllara gelebilir. Kanaatimizce kanun koyucu tarafından nitelikli cinsel saldırı ve nitelikli cinsel istismar suçlarında cinsel ilişki kavramına yer vermeyerek TCK m 104 açısından özellikle cinsel ilişki kavramını kullanması tesadüfi değildir. Diğer yandan kanun koyucu anılan maddede "cebir, tehdit ve hile olmaksızın" ifadesine yer vererek cinsel ilişki açısından her iki tarafın da rızasının olması hususuna özellikle dikkat çekmiş ve cinsel ilişkinin özellikle bu unsurunun altını çizmiştir. Aksi halde zaten anılan fiil cinsel ilişki olarak telakki edilemeyecektir.

60 Aynı yönde bkz Baytemir (n 3) 640. Nitekim 765 sayılı Kanun yürürlükteyken verilen Yargıtay kararları da incelendiğinde hayvanlarla gerçekleştirilen cinsel birleşmelerin alenen cinsel münasebette bulunmak kapsamında değil; alenen hayasızca vaz' u harekette bulunma fiili kapsamında değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Yargıtay 5 CD, 5035/5975, 25.12.1990: "(...) Sanığın, inekle cinsi münasebette bulunma eyleminin TCK. nun 419/2. değil, 1. fıkrasına uygun alenen hayasızca vaz' u harekette bulunmak suçunu teşkil ettiği (...) https://karararama.yargitay.gov.tr/, erişim tarihi 11 Şubat 2022; Yargıtay 2 CD, 9154/8654, 12.6.1954: "(...) Dana ile cinsi münasebette bulunmak fiili 419 uncu maddenin ikinci fıkrasını değil 1 inci fıkrasına uyan suçu teşkil eder. (...)" https://karararama.yargitay.gov.tr/, erişim tarihi 11 Şubat 2022; Yargıtay 2 CD, 8616/4844, 16.4.1952: "(...) hayvan ile cinsel münasebet mevzubahis olamayacağına göre fiilin hayasızca hareket olarak tavsif edilmesi hukuka uygundur. (...)" (aktaran: Gözübüyük (n 4) 175); Yargıtay 5 CD, 4066/4265, 23.12.1981, https://karararama.yargitay.gov.tr/, erişim tarihi 10 Şubat 2022. Hayvanlarla ya da ölümlerle alenen cinsel birleşme gerçekleştirilmenin cinsel ilişki değil, hayasızca vaz' u hareket olarak nitelendirilmesi gerektiği yönünde bkz Önder, (n 3), 526; Dönmezer (n 3) 165; Bakıcı (n 4) 216; Gözübüyük (n 4) 174; Otacı (n 4) 128. Hayvanla olan aleni cinsel birleşmenin alenen cinsel ilişki olduğu yönünde bkz Gökecan ve Artuç (n 3) 7507.

koşulları oluştuğunda 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu m 28A/f 3'teki suç, ölümlülerle cinsel birleşme sağlandığında ise TCK m 130/f2 uyarınca kişinin hatirasına hakaret suçlarından bahsedilecektir⁶¹.

Hayasızca hareketler suçunun oluşabilmesi için yukarıda belirttiğimiz anlamda bir cinsel ilişkinin bulunması gerekliyse de bu yeterli olmayıp aynı zamanda bu cinsel ilişkinin alenen gerçekleştirilmesi gerekmektedir⁶². Bu manada aleniyet hareketin bir vasfı niteliğinde olup maddi unsurlar kapsamındadır⁶³. Aleniyetten, fiilin gerçekleştirildiği sırada belirli olmayan birden fazla kişi tarafından görülebilir olması anlaşılmaktadır⁶⁴. İfade etmek gerekir ki aleniyetin varlığı için fiilin belirsiz sayıda kişi tarafından somut olarak görülebilir olması yeterli olup muhakkak görülmesi ise gerekli değildir⁶⁵. Örneğin işlek bir caddede gerçekleştirilen cinsel ilişki belirsiz sayıda kişi tarafından görülebilir nitelikte olup yoldan geçenlerin meşguliyetleri vb sebeplerle bu cinsel ilişkiyi görmemelerinin aleniyet unsuru üzerinde bir etkisi yoktur⁶⁶. Aleniyet her somut olay özelinde söz konusu yerin objektif ve sübjektif özellikleri göz önünde bulundurularak tespit edilmelidir⁶⁷.

Bu manada herkesin kullanımına açık umumi yerlerde bu tip fiillerin icra edilmesi halinde kural olarak aleniyet unsurunun gerçekleşeceğinden bahsedilecektir. Örneğin bir parkta, caddede, mesire yerleri vb yerlerde normal bir zaman dilimi içerisinde cinsel ilişkiye girilmesi halinde söz konusu fiil birden fazla ve belirsiz sayıda kişi tarafından görülebileceğinden aleniyet unsurunun varlığından söz edilecektir⁶⁸. Fakat

61 Aynı yönde bkz Özen İnci (n 3) 33-34. Hayvanlarla cinsel ilişkiye girilmesi halinde TCK m 225 uyarınca hayasızca hareketler suçunun oluştuğu yönünde bkz Hafizoğulları ve Özen (n 5) 326; Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 957. Söz konusu fiillerin ancak teşhircilik fiili kapsamında değerlendirilebileceği yönünde bkz Kangal (n 2) 21.

62 Alman ceza hukuku açısından da StGB § 183a uyarınca suçun oluşması için cinsel hareketlerin alenen gerçekleştirilmesi gerekmekte iken suçun neticesi olan rahatsızlığın ise aleni olmasına gerek yoktur. bkz Arzt, Weber, Heinrich ve Hilgendorf, (n 16) §10 kn:30.

63 Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 958; Özen İnci (n 3) 44; Kangal (n 2) 21; Soyaslan, (n 27) 551; Bakıcı (n 4) 217; Önder (n 3) 515; Baytemir (n 3) 641-642; Gökçen ve Artuç (n 3) 7509.

64 Aynı yönde Schönke ve Schröder (n 16) §183a kn:4; Gössel (n 1) §7 kn:22; Ficsher (n 13) § 183a kn:4; Dreher ve Tröndle (n 16) §183a kn:4; Lackner (n 15) §183a kn:2. Ayrıca bkz TCK 225. madde gerekçesi, Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 958; Kangal (n 2) 22; Soyaslan (n 28) 550; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 672; Bakıcı (n 4) 217; Meran (n 6) 597; Önder (n 3) 517; Baytemir (n 3) 642; Otacı (n 4) 126; Gökçen ve Artuç (n 3) 7510.

65 Miebach (n 16) §183a kn:6; Bakıcı (n 4) 217; Önder (n 3) 51; Baytemir (n 3) 643; Otacı (n 4) 127; Gökçen ve Artuç (n 3) 7512.

66 Aynı yönde bkz. Kangal (n 2) 25; Önder (n 3) 520.

67 Aynı yönde Gössel (n 1) §7 kn:25; Önder (n 3) 516.

68 Dönmezer (n 3) 167; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 672.

diğer yandan herkesin kullanımına açık olmakla birlikte zaman, hava durumu vb öğeler açısından fiilin gerçekleştirildiği an itibari ile belirsiz sayıda kimsenin görmesine olanak yoksa aleniyet unsurunun gerçekleştiğinden bahsedilemeyecektir⁶⁹. Bu manada bir yerin umuma açık olması doğrudan aleniyet unsurunun gerçekleştiği anlamına gelmemekte her somut olay özelinde fiilin birden fazla ve belirsiz sayıda kişi tarafından görülebilme ihtimali olup olmadığı ayrıca değerlendirilmelidir⁷⁰. Örneğin normal koşullarda ormanlık alanlardaki piknik yapılan yerler herkesin kullanımına açık ve normal hava ve gün içi saatlerde belirsiz sayıda kişinin ziyaret ettiği alanlardır. Bu manada söz konusu zaman dilimi içerisinde bu gibi bir yerde cinsel ilişkiye girilmesi halinde aleniyet unsurunun varlığı kabul edilecektir. Fakat gece geç saatlerde veya olağan mevsim şartları dışında bu gibi alanlarda gerçekleştirilen fiillerin belirsiz sayıda kişi tarafından görülmesi mümkün olmayabilir. Bu halde aleniyet unsurundan bahsedilemeyeceğinden hayasızca hareketler suçu da oluşmayacaktır. Bu manada aleniyet unsuru fiilin icra edildiği yerin niteliğine göre değil, fiilin icra edildiği an itibari ile belirsiz sayıda kişi tarafından görülebilir olup olmadığına göre değerlendirilmelidir⁷¹. Birden fazla kişi tarafından görülebilir olup olmama değerlendirilirken ise fiilin gerçekleştirildiği an itibari ile durumu, mevsim şartları, zaman şartları, fiilin görülmemesi için alınan tedbirler gibi bir takım sübjektif kıstaslar kullanılacaktır⁷². Yargıtay da vermiş olduğu kararlarında fiillerin gerçekleştirildiği yerin umuma açık mı yoksa özel yer mi olduğuna göre değil somut olayın ve fiillerin icra edildiği yerin özelliklerine göre aleniyet unsurunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespit edilmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır⁷³.

69 Benzer yönde bkz Kangal (n 2) 24.

70 Gössel (n 1) §7 kn:22; Bakıcı (n 4) 218; Önder (n 3) 518; Otacı (n 4) 126, Kangal (n 2) 24: Yazar tarafından da aynı görüş savunulmakta ve kanuni tanımda fiilin umuma açık yerde işlenmesinden değil alenen işlenmesinden bahsedildiği ve bu iki kavramın birbirinden ayrı olduğu ifade edilmektedir. Aksi yönde bkz Hafizoğulları ve Özen (n 5) 326.

71 Aynı yönde bkz Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 959; Bakıcı (n 4) 217; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 673; Meran (n 6) 597; Baytemir (n 3) 642; Otacı (n 4) 126.

72 Önder (n 3) 518; Baytemir (n 3) 643.

73 Yargıtay 14 CD, 8078/8129, 10.09.2012: “*Sanığın Işıkkent Egemenlik Mahallesi 6108 sokak Aygaz dolun tesisleri yanındaki boş arazide hükmü temiz etmeyen diğer sanıkla cinsel ilişkiye girdiğine dair yakalama tutanağı ve dosya içeriği nazara alınarak, tutanak mümzileri tanık sıfatı ile dinlenip duraksama halinde olay yerinde keşif yapılmak suretiyle, aleniyet unsurunun bulunup bulunmadığı kesin biçimde saptanıp, bundan sonra tüm deliller birlikte değerlendirilerek, sonucuna göre sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekirken eksik inceleme ile karar verilmesi, (...)*” www.corpus.com.tr, erişim tarihi 11 Şubat 2022; Yargıtay 14 CD Ceza Dairesi, 3400/6673, 12.06.2012: “*(...)Sanıkların soruşturma aşamasında 08.10.2006 tarihinde, mezarlığın yanında bulunan yerde cinsel ilişkiye girdiklerine dair kolluktaki beyanları, aynı tarihli olay yeri inceleme tutanağı ve dosya içeriği nazara alınarak, olay mahallinde tutanak mümzileri de hazır bulundurulup keşif yapılmak suretiyle, aleniyet unsurunun bulunup bulunmadığı kesin biçimde saptanıp,*

Herkesin kullanımına açık ve belirsiz sayıda kişinin girip çıkabildiği yerler olmakla birlikte bu yerlerde icra edilen fiilin başkaları tarafından görülebilme imkânı yoksa aleniyetten bahsedilemeyecektir. Örneğin umumi tuvaletler niteliği gereği belirsiz kişi tarafından kullanılabilir alanlar olup diğer yandan bir umumi tuvalet kabininde tarafların cinsel ilişkiye girmesi halinde aleniyet unsurundan bahsedilemez. Benzer şekilde örneğin bir mağazanın soyunma kabininde ya da ormanlık alanda kapalı bir çadırda gerçekleştirilen fiillerin de aleni olduğundan bahsedilemeyecektir. Bu aşamada ifade etmek gerekir ki söz konusu fiillerin görülmemesi ve fakat cinsel ilişkiye dair seslerin duyulması da fiili aleni hale getirmemektedir, zira aleniyet fiilin görünebilir olması ile ilgili olup yalnızca işitilmesi suç tipini karşılamamaktadır⁷⁴.

Sayısı belirli olan kişiler önünde gerçekleştirilen cinsel ilişki fiili, birden fazla kişi tarafından algılanabilir olsa da aleniyet unsurunun gerçekleştiğinden bahsedilemeyecektir⁷⁵. Örneğin bir evde belirli sayıda kişinin huzurunda gerçekleştirilen cinsel ilişki aleniyet unsurunu karşılamayacaktır⁷⁶. Bununla birlikte umuma ve herkesin kullanımına açık olmayan özel yerler açısından da belirli şartların halinde aleniyetten bahsedilmesi mümkündür⁷⁷. Örneğin kural olarak kişinin evinde yahut dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen aracında gerçekleştirdiği cinsel ilişkinin aleni

---

bundan sonra tüm deliller birlikte değerlendirilerek, sonucuna göre sanıkların hukuki durumlarının tayin ve takdiri (...)" <https://karararama.yargitay.gov.tr>, erişim tarihi 11 Şubat 2022; Yargıtay 5 CD, 5073/2893, 26.04.2002: "(...) Olayın, şehir dışındaki orman parkının ilerisindeki çamlıkta gece saat 22-23 sırasında meydana geldiği dosya içeriğinden anlaşılmasına göre, olay yerinde keşif yapılarak aleniyet unsurunun gerçekleşip gerçekleşmediği, başkaları tarafından görülüp görülmediklerinin saptanmasından sonra sanıkların hukuki durumlarının tayin ve takdiri (...)" <https://karararama.yargitay.gov.tr>, erişim tarihi 19 Şubat 2022; Yargıtay 5 CD, 5073/2893, 26.04.2002: "(...) Olayın şehir dışındaki orman parkının ilerisindeki çamlıkta gece 22-23 sırasında meydana geldiği dosya içeriğinden anlaşılmasına göre olay yerinde keşif yapılarak aleniyet unsurunun gerçekleşip gerçekleşmediği başkaları tarafından görülüp görülmedikleri saptanmasından sonra sanıkların hukuki durumlarının tayin ve tespiti (...)" <https://karararama.yargitay.gov.tr>, erişim tarihi 17 Şubat 2022.

74 Aynı yönde bkz Dönmez (n 3) 162; Önder, (n 3), 520; Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 958; Kangal (n 2) 23; Otacı (n 4) 127.

75 Miebach (n 16) §183a, kn:7; Gössel (n 1) §7 kn:23; Kangal (n 2) 22.

76 Aleniyetten bahsedebilmek için söz konusu fiillerle belli bir yakınlık ve ilişki içinde bulunulmaması gerekmektedir. bkz Schönke ve Schröder (n 16) §183a, kn:4; Gössel (n 1) §7 kn:24; Miebach (n 16) §183a kn:7; Maurach, Schroeder ve Maiwald (n 3) §22 kn:9; Önder, (n 3) 521. Ayrıca bkz Dönmez (n 3) 175: Yazır bu hususu rıza üzerinden değerlendirmekte ve kapalı bir yerde işlenen hayasızca harekete isteyerek şahit olmuş kimse açısından aleniyetten bahsedilemeyeceğini belirtmektedir.

77 Aynı yönde bkz Bakıcı (n 4) 219; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 673; Meran (n 6) 597; Baytemir (n 3) 643; Dönmez (n 3) 171: Yazara göre özel yerler açısından aleniyetin gerçekleşip gerçekleşmediği kişilerin icra ettikleri fiillerin başkaları açısından görülmemesi için yeterli tedbirin alınıp alınmamasına göre belirlenecektir. Tüm tedbirler alınmasına rağmen kişiler bu tedbiri bertaraf edip fiilleri görmüşlerse artık aleniyetin oluştuğundan bahsedilemez.

olduğundan bahsedilemeyecek olsa da işlek bir cadde üzerinde evin içinin görünür vaziyette olması halinde cinsel ilişkiye girilmesi açısından kanaatimizce aleniyet söz konusudur⁷⁸. Nitekim Yargıtay da vermiş olduğu birçok kararında kişilerin şahsi araçları içerisinde girdikleri cinsel ilişkilerin aracın bulunduğu yer ve aracın içinin görülebilecek olmasından bahisle aleniyet unsurunun gerçekleşmesi nedeniyle hayasızca hareketler suçunu oluşturduğuna karar vermiştir⁷⁹.

c. Alenen Teşhircilik Yapma

Hayasızca hareketler suçunun kanuni tanımında öngörülen ikinci seçimli hareket ise *alenen teşhircilik yapmaktır*. Buna göre sadece alenen cinsel ilişkide bulunulması halinde değil bir kimsenin teşhircilikte bulunması halinde de hayasızca hareketler suçu oluşacaktır. Ancak cinsel ilişkide olduğu gibi teşhircilik açısından da suçun oluşabilmesi için fiilin aleni şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Teşhircilik TDK'da "*göstermecilik*" şeklinde tanımlanmış TCK'nın 225. maddesinin gerekçesinde ise "*bir kişinin cinsel organını yahut vücudunun benzer cinsel kısımlarını aleni olarak sergilemesi*" olarak ifade edilmiştir. Teşhircilik, psikiyatri biliminde ise bir cinsel bozukluk olarak ifade edilmekte olup "*birinin cinsel organlarını bir yabancıya veya tahmin etmeyen bir kişiye tekrarlanan gösterme zorlanması*" şeklinde tanımlanmaktadır⁸⁰. Teşhircilik, öğretilerde bir kısım yazarca belirsiz bir veya birkaç kişiye vücudunun mahrem bölgelerini göstermek olarak tanımlanmış olup⁸¹ madde gerekçesinde de belirtildiği üzere teşhirciliğin konusu, kişinin cinsel organlarından

78 Benzer yönde örnek için Kindhäuser (n 16) § 183a kn:2. Ayrıca bkz. BGH 1 StR 384/05, 07.02.2006, <<https://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&Datum=2006-27&Sort=1024&nr=35395&pos=13&anz=32>> erişim tarihi 18 Nisan 2022; Samiğin avluya bakan bir otel odasının penceresinde soyunmuş halde durması sonucu işe giden biri tarafından görülmesi StGB § 183a kapsamında değerlendirilmiştir.

79 Yargıtay 14 CD, 6401/2296, 28.02.2012: "(...) Mahmudiye Eskişehir anayolunda yolun kenarına park ettikleri aracın içinde cinsel ilişkiye girdiklerini ifade etmeleri, aracı park ettikleri alanın niteliği ve araç içinin herkes tarafından görülebilecek ve içinde yapılanların algılanabilecek durumda olması ve tüm dosya içeriği karşısında, sanıkların anayol kenarına park ettikleri araç içinde alenen cinsel ilişkide buldukları gözlemlenmeden, aleniyet unsurunun oluşmadığı gerekçesiyle ve sanık Neslihan açısından da CMK.nın 193/2. maddesine aykırı olarak savunması alınmadan sanıkların beraatlerine hükümlenmesi, Kanuna aykırı, (...)"www.corpus.com.tr, erişim tarihi 11 Şubat 2022.

80 <http://www.dpsikiyatri.com/hastaliklar1141.asp>, erişim tarihi 7 Şubat 2022; <https://www.cetad.org.tr/73/sik-sorulan-sorular/44/parafililer-cinsel-sapkinliklar>, erişim tarihi 7 Şubat 2022; Şemsi Gök, *Adli Tıp* (1. Bası, Filiz 1968) 513; Çervatoğlu, Özdemir ve Uygur (n 14) 27: Teşhircilik ICD-10'da (Ruhsal ve davranışsal bozukluklar sınıflandırması, klinik tanımlar ve tanı kılavuzları) "Cinsel Seçim Bozuklukları Parafili" üst başlığı altında sınıflandırılmıştır.

81 Gökcen ve Artuç (n 3) 7507; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 674: Yazarlara göre fail, bu fiili toplumun ar ve haya duygularını rencide edecek şekilde icra etmelidir.

ibaret değildir⁸². Vücut bölgelerinin, madde metniyle korunması amaçlanan hukuki değeri ihlal niteliğindeki teşhiri, bu suçun oluşumuna neden olacaktır. Yargıtay kararlarına da bakıldığında teşhircilik fiilinin yalnızca cinsel organlarla sınırlanmadığı görülmektedir⁸³. Örneğin Yargıtay vermiş olduğu bir kararında sanığın cadde üzerinde göğüslerini açması fiilini teşhircilik olarak kabul etmiştir⁸⁴. Fakat söz konusu bu yorum, suç tipi açısından belirlilik ilkesine karşı ciddi bir sorun teşkil etmektedir zira vücudun hangi bölgelerinin mahrem olarak değerlendirileceği madde metninden anlaşılmamaktadır⁸⁵. Öğretide yapılan bir diğer tanım kapsamında ise teşhircilik, cinsel arzuların tatminine yönelik olan ahlaka, terbiyeye ve nezaket kurallarına aykırı, edep duygularını inciten iffetsiz davranışlar olarak değerlendirilmektedir⁸⁶. Kanaatimizce söz konusu tanım son derece geniş olup diğer yandan kişilerin cinsel tatminine yönelme üzerinden teşhircilik fiilinin tanımlanması mümkün değildir. Örneğin bir kimsenin kıyafetleri üzerinden cinsel tatmine yönelik olarak cinsel organını okşamayı teşhircilik fiilini oluşturmamaktadır. Bu açıdan kanaatimizce bir kimsenin vücudunun cinsel anlam ifade edebilecek nitelikteki belirli bölgelerini aleni olarak sergilemesinin teşhircilik kapsamında olup olmadığı fiilin icra edildiği yer, zaman, icra ediliş şekli

- 82 Gössel (n 1) §7 kn:8; Kindhäuser (n 16) §183 kn 2: Yazarlara göre StGB § 183'ün teşhirci eylemleri, bir erkeğin, diğer kişinin algısı veya buna tepkisi yoluyla kendini cinsel olarak tatmin etmek veya mevcut uyarılmasını artırmak için cinsel organlarını rızası olmadan başka bir kişiye gösterdiği eylemlerdir. Görüldüğü üzere Alman ceza hukuku uyarınca teşhircilik fiili yalnızca erkek cinsel organı ile sınırlanmıştır. Benzer yönde bkz Schönke ve Schröder (n 16) §183 kn 3; Miebach (n 16) §183 kn 6; Fischer (n 13) §183 kn:5; Dreher ve Tröndle (n 16) §183 kn:5; Lackner (n 15) §183 kn:2; Maurach, Schroeder ve Maiwald (n 3) §22 kn:6.
- 83 Gökcan ve Artuç (n 3) 7508: Yazarlara göre teşhircilik cinsel nitelikte olan, cinsellik yüklenmiş organlarla veya cinsel organlar dahil edilerek yapılan davranışlardır. Aksi yönde bkz Bakıcı (n 4) 215; Meran (n 6) 597; Özen İnci (n 3) 38: Yazarlara göre teşhircilik teşkil eden fiil cinsel organ ile ilgili olmalıdır.
- 84 Yargıtay 14 CD, 11650/6365, 05.06.2012: “(...) travesti olan sanığın cadde üzerinde göğüslerini açmak suretiyle teşhircilikte bulunduğu halde, mahkumiyeti yerine beraatine karar verilmesi, Kanuna aykırı” <https://karararama.yargitay.gov.tr>, erişim tarihi 11 Şubat 2022; Yargıtay 14 CD, 13152/5866, 23.05.2012: “(...) Cadde üzerinde sanık Sevgi'nin “göğüslerini açıp okşamak”, sanık Zeynep'in “tişörtünü yukarı sıyırıp göğüslerini teşhir ederek diliyle de çevreden geçen şahısların dikkatini çekmek”, bayan görünümü erkek olduğu anlaşılan sanık Yasin Cesim'in ise “tişörtünü yukarı sıyırıp, sağ göğsünü çevreden geçen vatandaşlara göstermek” şeklindeki eylemlerini anlatan 28.05.2006 günlü olay tutanağı içeriği ile bunu doğrulayan tutanak mümsizi tanık İsmail Özdemir'in 30.05.2006 günlü savcılık beyanı ve tüm dosya içeriğinden, sanıkların hayasızca hareketlerde bulunma suçunu işledikleri sabit olduğu halde, mahkumiyetleri yerine, yazılı şekilde beraatlerine karar verilmesi (...)”www.corpus.com.tr, erişim tarihi 11 Şubat 2022.
- 85 Nitekim öğretide bir kadının mini etek veya dekolteli giymesinin teşhircilik kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği tartışılmış ve sadece kanunun gerekçesi dikkate alındığında pekâlâ teşhircilik olarak değerlendirilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Bkz Özen İnci (n 3) 37. Öğretideki bir başka görüşe göre ise modanın çıplaklık denemeleri teşhircilik olarak değerlendirilemez. Örf ve âdet hukukunun teşhircilik fiilinin yorumlanması açısından dolaylı kaynak vazifesi gördüğü hakkında bkz Kangal (n 2) 29.
- 86 Artuk, Gökcan, Alşahin ve Çakır (n 3) 957.

gibi objektif niteliklere bakılarak somut olay özelinde ve suçla korunan hukuksal değer ihlalin ölçütü çerçevesinde tespit edilmesi gerekmektedir⁸⁷. Zira toplumun örf, adet vb kuralları çerçevesinde ülkeden ülkeye bu fiillerin değişmesinin mümkün olması yanında zaman içerisinde de teşhircilik olarak telakki edilen bir fiilin daha sonra bu kapsamda değerlendirilmemesi söz konusu olabilir⁸⁸. Bunun yanında somut olayın özelliklerine göre de kişinin vücudunun cinsel anlam ifade edebilecek nitelikteki belirli bölgelerini aleni olarak sergilemesi niteliğinde bir fiilin sağlıklı çevrede yaşama ve kişinin manevi varlığını geliştirme hakkının ihlali niteliğinde olup olmadığı değerlendirilmelidir. Bu manada bir erkek ya da kadının alenen cinsel organını göstermesi⁸⁹, alenen çıırılıçplak dolaşması⁹⁰, cinsel organı görünecek surette alenen mastürbasyon yapması⁹¹ gibi fiiller teşhircilik olarak değerlendirilebilecek iken derin dekolte bir elbise giyilmesi ise teşhircilik olarak ifade edilemeyecektir⁹².

87 Önder, (n 3) 522; Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 957; Özen İnci (n 3) 35; Kangal (n 2) 29; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 674; Baytemir (n 3) 639.

88 Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 957; Özen İnci (n 3) 35; Kangal (n 2) 29; Baytemir (n 3) 639; Gökçen ve Artuç (n 3) 7508. Hangi fiillerin teşhircilik teşkil ettiğine yönelik yorum suçun 765 sayılı TCK'da düzenleniş şeklinde yer alan hayasızca vaz'u hareketlerin tespiti açısından da yapılmış ve neticeten kanun koyucunun bu tip hareketleri tek tek belirleyemeyeceği, zira bu tip fiillerin ahlak anlayışı çerçevesinde ülkeden ülkeye değişebileceği gibi, aynı ülke içerisinde de bir kısım fiilin bir süre sonra normal sayılarak tipik olmaktan çıkmasının da söz konusu olabileceği belirtilmiştir. Bu sebeple bir fiilin hayasızca vaz'u hareket olup olmadığı da somut olay nezdinde değerlendirilmesi gereken bir husustur. Dönmezer (n 3) 157; Bakıcı (n 4) 215. Aynı yönde bkz Gözübüyük (n 4) 174; Önder (n 3) 522: Yazara göre burada bir hareketin hayasızca hareket olup olmadığı değerlendirilirken kişilerin utanma duygusuna yönelik saldırı ihtiva edip etmediği hususuna bakılmalıdır.

89 Yargıtay 14 CD, 10078/633, 21.05.2013: "(...) sanığın aleni olan sokak kapısı önünden mağdurelerin vücut dokunulmazlıklarını ihlal etmeksizin pantolonunun fermuarını açarak cinsel organını çıkartıp gösterme şeklindeki bu tek eyleminin, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 105. maddesindeki cinsel taciz suçuyla birlikte aynı Kanun'un 225. maddesinde düzenlenen hayasızca hareket suçunu oluşturduğu (...)" www.corpus.com.tr, erişim tarihi 13 Şubat 2022.

90 Yargıtay 14 CD, 8715/2943, 13.03.2012: "(...) etraftan görülecek şekilde çıırılıçplak vaziyette alenen dolaşması şeklinde gerçekleşen eylemlerin ... TCK m.225 uyarınca hayasızca hakaretler suçunu oluşturduğu (...)" https://karararama.yargitay.gov.tr/, erişim tarihi 13 Şubat 2022.

91 Yargıtay 14 CD, 873/13300, 16.12.2013: "(...) Sanığın parkta katılanların bulunduğu sırada onlara dönerek ve herkesin göreceği şekilde mastürbasyon yapma eyleminin TCK'nın 105. maddesinde öngörülen cinsel taciz ve 225. maddesinde öngörülen alenen hayasızca harekette bulunma suçlarını oluşturduğu (...)", https://karararama.yargitay.gov.tr/, erişim tarihi 13 Şubat 2022. Ayrıca bkz 2 StR 266/03, https://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&Datum=2004-2&Seite=5&anz=226&pos=175, erişim tarihi 13 Nisan 2022.

92 Öğretide kişinin iç çamaşırları ile dolaşmasının da teşhircilik fiilini oluşturmayacağı belirtilmiştir. Bkz Kangal (n 2) 33. Yargıtay da verdiği kararlarında iç çamaşırıyla dolaşma fiilinin teşhircilik fiili olmadığını içtihat etmiştir. Yargıtay 4 CD 23702/19143, 11.07.2017: "Sanığın, müşteri ile yaşadığı tartışma neticesinde, üzerindeki kıyafetleri çıkartarak, iç çamaşırı ile kalması şeklinde gerçekleşen olayda, hayasızca harekette bulunmak kastının ne şekilde oluştuğu açıklamp tartışılmadan yetersiz gerekçeyle yazılı biçimde hüküm kurulması" https://karararama.yargitay.gov.tr/, erişim tarihi 14 Şubat 2022.

Teşhircilikten söz edebilmek için fiilin muhakkak cinsel nitelikte olması gerekmektedir⁹³. Bu manada teşhircilik fiili niteliği gereği seksüel olarak bir kısım vücut bölgelerinin sergilenmesi anlamına gelmekte olup cinsel nitelikte olmayan fiiller ise niteliği gereği hayasızca hareketler suçunun tipik hareketini oluşturmayacaktır. Açıklanan nedenle öğretici tarafından ve Yargıtay'ın verdiği yerleşik içtihatlar uyarınca bizim de iştirak ettiğimiz şekilde kişinin alenen tuvalet ihtiyacını gidermesi cinsel nitelikte bir hareket olmadığından teşhircilik olarak kabul edilmemektedir⁹⁴.

93 Miebach (n 16) §183 kn:7; Fischer (n 13) §183 kn:5; Kindhäuser (n 16) §183 kn:2; Önder (n 3) 522; Bakıcı (n 4) 215; Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 957; Kangal (n 2) 33; Özen İnci (n 3) 36; Gökçen ve Artuç (n 3) 7508.

94 Önder (n 3) 522; Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 957; Kangal (n 2) 33: Fakat yazara göre olayın koşullarına göre fiil cinsel arzu, utanç ya da tiksinti oluşturmaya elverişli ise teşhircilik hareketinin varlığı kabul edilmelidir; Özen İnci (n 3) 36; Gökçen ve Artuç (n 3) 7508: Yazarlara göre bu halde TCK m 123 uyarınca kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu oluşabilir. Yargıtay 18 CD, 7821/17002, 03.12.2019: “(...) TCK'nun 225. maddesinde düzenlenen “Hayasızca Hareketler” suçunda; “alenen cinsel ilişkide bulunmak” veya “teşhircilik” suçun unsurları olarak tanımlanmaktadır. Toplum kültürünün önemli bir kısmını oluşturan edep, iffet, ar ve haya duyguları ile edep törelerini korumayı amaçlayan ve bu değerlere saldırı niteliği taşıyan hareketleri yasaklayan söz konusu Kanun maddesindeki teşhircilik; kişinin cinsel tatmine ulaşabilmek için cinsel organı veya madde metniyle korunması hedeflenen değerleri incitecek şekilde vücut bölgelerini alenen göstermesidir. Sanığın Şüküroğulları Pasthanesinde bulunduğu sırada alkollü halde aynı işyerine ait olan inşaat halindeki yere girip küçük tuvaletini yapması şeklinde gerçekleşen eyleminde, ne şekilde cinsel amaçla davranarak alenen teşhircilik yaptığı açıklanmadan yetersiz gerekçeyle yazılı biçimde hüküm kurulması (...)” <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, erişim tarihi 14 Şubat 2022; Yargıtay 14 CD, 20449/19861, 01.12.2010.; “(...) alkollü sanığın gece 03.15 sıralarında işlek olmayan yol kenarına sıkışması nedeniyle idrar yapma eyleminde, atılı suçun teşhir ögesinin oluşmadığı gözetilmeden, yasal ve yerinde olmayan gerekçeyle TCY.nun 225. maddesi uyarınca cezalandırılmasına karar verilmesi, Yasaya aykırı (...)” <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, erişim tarihi 14 Şubat 2022. Yargıtay'ın kimi kararlarında hareketin “cinsel amaçla” yapılmadığından bahisle teşhircilik vasfının olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu aşamada beyan etmek gerekir ki kanaatimizce söz konusu değerlendirme hatalı olup bu suçun oluşabilmesi için hareketin cinsel amaçla yapılması gerekli değildir. Zira manevi unsurlar bölümünde detayıyla açıklanacağı üzere kanunda söz konusu suçun oluşabilmesi için failin belli bir amaçla hareket etmesi gereği öngörülmemiştir. Bu açıdan suçun oluşabilmesi için hareketin kasten yapılması yeterli olup bunun dışında failin ayrıca bu fiili bir amaç doğrultusunda gerçekleştirmesi ise gerekli değildir. Diğer yandan fiilin cinsel nitelikte olması ile cinsel amaçla gerçekleştirilmesi tamamen farklı hususlar olup örneğin kişi hiçbir cinsel amaç gütmeyen alenen çıplaklık duş aldığı da pek tabii fiilin teşhircilik teşkil ettiği söylenebilecektir. Öğretideki kimi yazarlara göre kişinin alenen küçük ya da büyük tuvaletini yapması halinde teşhir kastı olmadığından ve fail bu hareketleri cinsel bir motivasyonla icra etmediğinden hayasızca hareketler suçunun manevi unsurunun oluşmadığı belirtilmekte ise de suç tipinde kastın yanında ayrı bir sübjektif unsur olarak failin amacına yer verilmediği için bu şekilde bir değerlendirme yapılmasına kanaatimizce olanak yoktur. Bkz Özen İnci (n 3) 49. Aynı yönde bkz Yargıtay 18 CD, 7821/17002, 03.12.2019: “(...) TCK'nun 225. maddesinde düzenlenen “Hayasızca Hareketler” suçunda; “alenen cinsel ilişkide bulunmak” veya “teşhircilik” suçun unsurları olarak tanımlanmaktadır. Toplum kültürünün önemli bir kısmını oluşturan edep, iffet, ar ve haya duyguları ile edep törelerini korumayı amaçlayan ve bu değerlere saldırı niteliği taşıyan hareketleri yasaklayan söz konusu Kanun maddesindeki teşhircilik; kişinin cinsel tatmine ulaşabilmek için cinsel organı veya madde metniyle korunması hedeflenen değerleri incitecek şekilde vücut bölgelerini alenen göstermesidir. Sanığın Şüküroğulları Pasthanesinde bulunduğu sırada alkollü halde aynı işyerine ait olan inşaat halindeki yere girip küçük tuvaletini yapması şeklinde gerçekleşen eyleminde, ne şekilde cinsel amaçla davranarak alenen teşhircilik yaptığı açıklanmadan yetersiz gerekçeyle yazılı biçimde hüküm kurulması (...)” www.corpus.com.tr, erişim tarihi 13 Şubat 2022.

Öğretide teşhircilik hareketinin icrai yahut ihmali şekilde gerçekleştirilebileceği belirtilmiş olup bu manada rüzgârda kıyafeti açılarak cinsel organı gözükken bir kimsenin bunu kapatmaması halinde hareketin ihmali surette gerçekleştirildiği ve hayasızca hareketler suçunun oluştuğu ifade edilmiştir⁹⁵. Kanaatimizce Türk Ceza Kanunu’nda gerçek olmayan ihmali suçlara ilişkin tipiklik unsurları genel bir hükümle düzenlenmeyip yalnızca kasten öldürme, yaralama ve işkence suçları açısından suçun ihmali hareketle işlenmesine ilişkin koşullara yer verilmiş olduğundan bu suçlar dışındaki suçların ihmali hareketle işlenebilmeleri mümkün değildir⁹⁶. Bu sebeple ilgili maddelerdeki koşulları başka suçlara uygulamak suretiyle TCK m 225’teki suçun ihmal suretiyle de işlenebildiğini söylemek kıyas yasağına aykırı olacağından, söz konusu suçun yalnızca icrai hareketle işlenebileceğini düşünmekteyiz.

Hayasızca hareketler suçunun oluşması için teşhircilik fiilinin de cinsel ilişkide bulunma fiili gibi alenen gerçekleştirilmesi gerekmektedir⁹⁷. Bu manada teşhircilik fiilinin belirsiz ve birden fazla kişi tarafından görülebilir olması gerekmekte olup nitekim aleniyetin ne anlama geldiğini bir önceki başlık altında detaylı olarak anlattığımızdan burada tekrar etmiyoruz. Ancak şu hususu tekrar vurgulamalıyız ki aleniyetin tespiti her bir somut olay açısından o somut olayın özelliklerine göre yapılmalıdır. Bu manada Yargıtay vermiş olduğu kararlarında kişinin dışarıdan görülebilecek şekilde evinde çıplak dolaşması⁹⁸, cinsel organı görünecek şekilde mastürbasyon yapması⁹⁹ vb fiiller

95 Soyaslan (n 28) 551.

96 İhmal suretiyle icrai hareketin sınırlı sayıda olup olmadığı yönündeki görüşler için bkz Aras Türay, ‘İhmal Suretiyle İcrai Hareketin Sınırlı Sayıda Olup Olmadığı Sorunsalı’ [2020] XII (3) Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 134 vd.

97 Gössel (n 1) §7, kn:9; Lackner (n 15) §183 kn:2: Alman Ceza Kanununa göre aleniyet teşhircilik suçunun maddi bir unsuru değildir ve bu manada teşhircilik suçunun alenen gerçekleştirilmesi gerekli değildir. Zira kanunda söz konusu suç tipine yer verilmesiyle daha önce de ifade edildiği üzere teşhircilik yoluyla bir kimsenin taciz edilmesi önlenmekte olup bu cihetle fiilin alenen mi yoksa aleniyet olmaksızın mı gerçekleştirildiğinin suçun oluşumu açısından bir önemi bulunmamaktadır. Ayrıca bkz BGH 1 StR 105/09: Karara konu olayda webcam aracılığı ile çocuğa karşı gerçekleştirilen teşhircilik niteliğindeki fiiller değerlendirilmiş ve suçun oluşumu açısından fail ile mağdurun birbirine yakın olması gerekmediği belirtilmiştir. <http://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&sid=725cf8d8597250c33e6d3e779af126c3&client=13&nr=47989&pos=0&anz=1>, erişim tarihi 14 Nisan 2022.

98 Yargıtay 14 CD, 8715/2943, 13.03.2012: “(...) etraftan görülecek şekilde çırılçıplak vaziyette alenen dolaşması şeklinde gerçekleşen eylemlerin ... TCK m.225 uyarınca hayasızca hakaretler suçunu oluşturduğu (...)” <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, erişim tarihi 13 Şubat 2022.

99 Yargıtay 14 CD, 8620/8420, 13.09.2012: “(...) Dosya içeriği itibarıyla oluşa göre, sanığın evinde perdesi açık cam kenarındaki çekişin üzerinde çıplak vaziyette mastürbasyon yapma eylemini, yakınının ve herkesin görebileceği surette alenen gerçekleştirdiği anlaşılmalı bulunması karşısında, eyleminin TCK.nın 225/1. maddesinde öngörülen alenen teşhircilik suçunu oluşturduğu (...)” www.corpus.com.tr, erişim tarihi 13 Şubat 2022.

alenen teşhircilik yapılması olarak kabul edilmiştir. Diğer yandan belirli sayıda kişi tarafından belli bir yakınlık içerisinde bu tip fiillerin icra edilmesi birden fazla kişi tarafından algılanabilir olsa da aleni sayılmayacaktır¹⁰⁰. Bu bağlamda bir striptiz kulübünde dans eden sanatçının soyunması ve vücudunu teşhir etmesi yahut çıplaklar kampı gibi yerlerde aleniyet unsurunun gerçekleştiğinden bahsedilemez.

B. Manevi Unsur

Hayasızca hareketler suçunun manevi unsuru kasttır¹⁰¹. Failin kasten hareket ettiğinden bahsedilebilmesi için suç tipindeki tüm objektif unsurları bilerek ve isteyerek hareket etmesi gerekmektedir. Bu çerçevede aleniyet de suçun maddi unsuruna dahil olduğundan kastın aleniyeti de kapsamı gerekmektedir¹⁰². Bu nedenle cinsel ilişkide bulunmakla birlikte örneğin perdelerin açık olması nedeniyle bunun görülebileceğinin farkında olmayan bir çift açısından kasten hareket ettiklerinden bahsedilemeyecektir. Aleniyet unsuru hususunda hataya düşülmesi halinde TCK m 30/f 1 uyarınca failin kastı kalkacak ve suç oluşmayacaktır. Örneğin arabalarının cam filmli olmasından bahisle dışarıdan görünmeyeceğini zannederek cinsel ilişkide bulunan failer hakkında aleniyet unsuru açısından hataya düşüklerinden bahisle kast ortadan kalkacaktır. Buna karşılık suçun olası kastla da işlenmesi mümkündür¹⁰³. Bu anlamda failin suç tipindeki objektif unsurların meydana gelmesini objektif dışsal tesadüflere terk ederek hareket ettiği örneğin amaçları girdikleri cinsel ilişkinin insanlar tarafından görülmesini sağlamak olmasa bile işlek bir caddedeki herkes tarafından görülebilecek nitelikte tüm perdeleri açık bir evde cinsel ilişkiye giren çiftin olası kastla hayasızca hareketler suçunu işlediğinden söz edilebilecektir.

100 Önder (n 3) 521.

101 Miebach (n 16) §183 kn:13; Fischer (n 13) §183 kn:7; Erem (n 4) 219; Özen İnci (n 3) 47, Kangal (n 2) 37; Meran (n 6) 597; Otacı (n 4) 125; Gökcan ve Artuç (n 3) 7513.

102 Fischer (n 13) §183 kn:7; Soyaslan (n 28) 551; Önder (n 3) 524.

103 Miebach (n 16) §183 kn:13; Özen İnci (n 3) 47; Kangal (n 2) 38; Önder (n 3) 525. Gereğe belirtmeksizin suçun ancak doğrudan kastla işlenebileceği yönünde bkz Meran (n 6) 597. Ayrıca bkz Miebach (n 16) §183a kn:9; Fischer (n 13) §183a kn:6; Dreher ve Tröndle (n 16) §183 kn:6; Lackner (n 15) §183a kn:4; Kindhäuser (n 16) § 183a kn:3: Alenen cinsel davranışlarda bulunarak rahatsızlığa sebep olma suçu açısından fail ancak doğrudan kastla hareket edebilir. Bu manada failin bu davranışlarla bir rahatsızlığa sebep olabileceğini öngörmesine rağmen bu neticeyi önemsememesi halinde suç oluşmaz.

Suçun taksirle işlenmesi ise mümkün değildir¹⁰⁴. Bu manada örneğin düşerek üstü yırtılan kişinin cinsel organı gözüktüğünde suç oluşmaz.

Hayasızca hareketler suçu açısından suçun kanuni tanımında kastın dışında ayrıca bir amaç ya da saik öngörülmemiştir¹⁰⁵. Bu nedenle suç tipinde tanımlanan hareketlerin kasten icra edilmesi yeterli olup bunun dışında failin bu hareketleri belli bir amaç veyahut saik ile gerçekleştirmesi ise suçun oluşabilmesi için gerekli değildir¹⁰⁶. Bu manada fiilin cinsel nitelikte olması ile cinsel amaçla gerçekleştirilmesi tamamen farklı hususlar olup örneğin kişi hiçbir cinsel amaç gütmeyen alenen çırılçıplak düş aldığında yahut tamamen protesto amacıyla bir futbol sahasına çırılçıplak çıktığında¹⁰⁷ failin

104 Erem (n 4) 219; Önder (n 3) 525; Erem (n 4) 219; Özen İnci (n 3) 48; Kungal (n 2) 37-38; Otacı (n 4) 125; Gökcan ve Artuç (n 3) 7513; Baytemir (n 3) 644: Yazar tarafından bir çiftin perdeleri kapatmayı unutarak cinsel ilişkiye girmeleri halinde kasttan bahsedilemeyeceğinden hayasızca hareketler suçunun oluşmayacağı fakat TCK m 123 uyarınca kişilerin huzur ve sükununun bozulması suçundan bahsedilebileceği ifade edilmiştir. Kanaatimizce TCK m 123 uyarınca mağdura yönelik ısrarla gerçekleştirilen telefon etme, gürlütü yapma ya da aynı maksatla hukuka aykırı başka bir davranışta bulunulması gibi hukuka aykırı hareketlerin suç olarak ihdas edilmelerindeki ana sebep, bu fiillerin, münhasıran huzur ve sükununu bozma amacına matuf olmasıdır. Bu manada kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu açısından manevi unsurun oluştuğundan söz edilebilmesi için kastın varlığı yeterli olmayıp aynı zamanda failde sırf huzur ve sükunu bozma amacı da bulunmalıdır. Buna göre failin, tipik fiilleri bizatihi mağdurun huzur ve sükununu bozma amacıyla yapması gerekmektedir. Bu çerçevede mağdurun huzur ve sükununu bozma amacı söz konusu olmaksızın, örnekteki gibi fiillerin perdeleri kapatmayı unutup cinsel ilişkiye bulunmaları halinde, kanunda aranan amaç unsuru gerçekleşmeyeceğinden, kişilerin huzur ve sükunu bozma suçu da oluşmayacaktır. Bununla birlikte failerin bir kimseyi hedef alarak onun huzur ve sükununu bozmak maksadıyla bu tip fiiller icra etmesi halinde eğer koşulları varsa teşhircilik suretiyle cinsel taciz ve kişilerin huzur ve sükununu bozma suçlarından bahsedilebilecektir.

105 Miebach (n 16) §183 kn:6: Nitekim StGB §183 uyarınca teşhircilik suçu açısından öngörülen ifade, failin cinsel uyarılmayı beklediği eylemlere ilişkin bir kısıtlama belirtmemektedir. Hatta teşhirciliğin tıp literatüründeki tanımı da “*kişinin cinsel organlarını çoğunlukla karşı cinsten yabancıların önünde, herhangi bir talepte bulunmadan, tekrarlayan veya sürekli olarak teşhir etme eğilimi*” şeklinde olup bu tanım da failin cinsel olarak uyarılma veya tatmin edilme amacını gerekli bir unsur olarak içermez; Dönmezer (n 3) 177; Artuk, Gökcan, Alşahin ve Çakır (n 3) 959; Kungal (n 2) 38; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 674; Meran (n 6) 597; Önder, (n 3) 524; Baytemir (n 3) 644; Otacı (n 4) 125, Gökcan ve Artuç (n 3) 7513. Ayrıca bkz Gössel (n 1) §7 kn:14: Yazara göre fail ayrıca, mağdurun algısı veya buna tepkisi ile cinsel olarak uyarılmayı veya tatmin olmayı da amaçlamalıdır. Öyle ki failin kendi cinsel hazzını amaçlaması dışında mağdurun teşhircilik fiiline ilişkin olan tepkisi de bu amacın nesnesi konumundadır.

106 Bern Heinrich, *Strafrecht Allgemeiner Teil* (3. Auflage, Kohlhammer 2012) §12 kn:282: Bir hedefe yönelik isteme vasfındaki amaç kastın yalın halinden fazlasına tekabül eder. Bazı suç tiplerinde açık olarak ya da suç tipinin genel yapısı itibarıyla bu türden bir amacın varlığı aranmaktadır.

107 Gössel (n 1) §7 kn:15; Miebach (n 16) §183 kn:7: Yazar bu durumda hareketin cinsel nitelikte olmadığından suç oluşmadığını ifade etmektedir. Ayrıca bkz Özen İnci (n 3) 49: Yazar tarafından da Alman hukukunda bu tip fiillerin cinsel bir motivasyon içermemesi sebebiyle StGB § 180 veya StGB § 183a kapsamında suç oluşturmadığı belirtilmekte ve Türk hukuku açısından da aynı yorum yapılmaktadır. Belirtmemiz gerekir ki kanaatimizce buradaki hareket noktası da failin cinsel motivasyonla anılan fiilleri icra edip etmediği değildir. Her iki suç tipine de bakıldığında TCK’den farklı olarak söz konusu suçların birer zarar suçu olarak düzenlendikleri görülmekte olup (bkz. Gössel (n 1) §7 kn:6; 20; Miebach (n 16) §183 kn:10; Fischer (n 13) §183a kn:5; Lackner (n 15) §183a kn:3; Maurach, Schroeder ve Maiwald (n 3) §22 kn:10.) bu manada

cinsel bir amacı olmasa da pek tabii fiilin alenen teşhircilik teşkil ettiği ve hayasızca hareketler suçunun manevi unsurlarının oluşturduğu söylenebilecek, bu son belirttiğimiz husus koşulları varsa ancak hukuka aykırılık unsuru açısından bir sonuç doğurabilecektir. Bu belirttiğimiz hususlar çerçevesinde öğretilerde bazı yazarlarca savunulan ve Yargıtay'ın da bazı kararlarında yer verdiği hayasızca hareketler suçunun oluşması için ayrıca failin cinsel bir amaçla hareket etmesi gerektiği ve kişinin teşhir kastıyla değil hakaret kastıyla vücudunun bir bölgesini alenen gösterdiği hallerde hayasızca hareketler suçunun değil hakaret suçunun oluşacağı yönündeki görüşün kabulü mümkün değildir¹⁰⁸. Nitekim bu nedenle Yargıtay bu yönde vermiş olduğu bir kararında tehlike yaratacak biçimde araç kullandığı için görevlilerce takibe alınan sanığın, bir süre sonra önüne çıkan ekip otosundaki katılanlara cinsel organını gösterip “*Gelin lan polisler inin aşağıya, üzerinize işeyeceğim, anasını avradını sinkaf ettiğimin polisleri*” biçiminde sarf ettiği sözleri karşısında açığa çıkan kasta göre eylemin bir bütün halinde kamu görevlilerine zincirleme hakaret suçunu oluşturduğuna ve hayasızca hareket suçunun unsurlarının oluşmadığına yönelik değerlendirmesi isabetli değildir¹⁰⁹. Zira daha önce de ifade edildiği üzere hayasızca hareketler suçu açısından suçun kanuni tanımında kastın yanında ayrı bir sübjektif unsur olarak failin amacına yer verilmemiş olup karara konu olayda da fail tarafından kasten alenen cinsel organının gösterilmesi söz konusu olduğundan hayasızca hareketler suçunun manevi unsurlarının oluştuğu kabul edilmeli ve mesele aşağıda belirttiğimiz üzere fikri içtima hükümleri çerçevesinde değerlendirilmelidir¹¹⁰.

şüphesiz ki failin kastı bu neticeyi de kapsmalıdır. Hatta StGB 183a'ya bakıldığında kanun alenen cinsel eylemlerde bulunarak bu nedenle *kasten veya bilerek* rahatsızlığa neden olmayı aramakta olup söz konusu suçun ancak doğrudan kastla işlenebileceği belirtilmiştir. O halde anılan fiiller icra edildiğinde tartışılan husus failin kastının bilerek rahatsızlık yaratmak olup olmadığı ve fiillerin bizatihi bu neticeyi gerçekleştirmek için yapıp yapılmadığıdır. Diğer yandan failin hareketleri cinsel amaçla icra edip etmediği ise değerlendirilmemektedir.

108 Gössel (n 1) §7 kn:15; Baytemir (n 3) 641; Bakıcı (n 4) 216; Özgen İnci (n 3) 49: Yazara göre cinsel mutluluk amacıyla sergileme olmadığı hallerde ar ve haya duygularını rencide kastı olmadığından suçun manevi unsurunun oluştuğundan bahsedilemez. Fakat yine de bu eylemler bazen toplumda rahatsızlık oluşturabilir. Bu sebeple ultima ratio gereğince bu fiiller suç oluşturmasa dahi kabahat olarak düzenlenmelidir.

109 Bkz. Yargıtay 5 CD 7780/4817, 09.05.2013, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, erişim tarihi 15 Şubat 2022. Benzer yönde bkz Yargıtay 5 CD, 1976/3339, 19.6.1991: “(...) *Protesto amacıyla belden yukarı kısımlarını tamamen açmak şeklindeki sanıkların eylemlerinin halkın ar ve haya duygularını rencide etme unsurunun bulunmadığı (...)*” <https://karararama.yargitay.gov.tr>, erişim tarihi 16 Şubat 2022.

110 Aynı yönde bkz Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 674: Yazarlara göre de protesto amacıyla soyunulması halinde teşhircilik fiili açısından suçun manevi unsuru oluşacaktır.

C. Hukuka Aykırılık Unsuru

Hayasızca hareketler suç u açısından meşru savunma hukuka uygunluk sebebinin niteliği itibari ile uygulanması mümkün gözükmemektedir¹¹¹. Benzer şekilde kişilerin alenen cinsel ilişkide bulunmaları veya teşhircilik yapmalarını öngören bir kanun hükmü de bulunmamakta olduğundan kanunun hükmü hukuka uygunluk sebebinin söz konusu suç açısından uygulanmasından bahsedilemez. Hayasızca hareketler suç u ile korunan hukuksal değer daha önce de ifade edildiği üzere kişilerin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı olup söz konusu hukuksal değer in sahibi de toplumu oluşturan herkestdir. Bu manada topluma ait hukuksal değerleri koruyan suç lar açısından mağdurun rızası bir hukuka uygunluk sebebi kabul edilemeyeceğinden hayasızca hareketler suç u açısından bu hukuka uygunluk nedeninin de söz konusu olamayacağı anlaşılmaktadır¹¹².

Hakkın kullanılması hukuka uygunluk sebebinin ise inceleme konusu suç u açısından uygulanması söz konusu olabilir¹¹³. Örneğ in AY m 26 uyarınca düşünc eyi açıklama ve yayma hürriyetinin hayasızca hareketler suç u açısından bir hukuka uygunluk sebebi teşkil etmesi mümkündür. Anayasa m 26 uyarınca “*Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir*”. O halde düşünc eyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılması bağlamında hakkın kullanım sınırları içerisinde hayasızca hareketler suç unu oluşturan fiillerin icra edilmesi hukuka aykırılık teşkil etmeyecektir. Örneğ in 2008 yılında kurulan ve kadın üyelerden oluş an bir aktivist grubu olan *FEMEN*, cinsiyet ayrımları, kadın cinayetleri ve birçok konuda protestolar yapmakta ve bu protestoları kapsamında vücutlarını boyayarak göğüslerini açmaktadırlar¹¹⁴.

111 Aynı yönde bkz Özen İnci (n 3) 50.

112 Özen İnci (n 3) 50; Kangal (n 2) 41; Parlar ve Hatipoğ lu (n 2) 674. Ayrıca bkz Miebach (n 16) §183 kn: 11: StGB açısından teşhircilik suç u belli bir mağdura yönelik olduğundan mağdurun bu teşhir fiiline rıza göstermesi hukuka aykırılığı ortadan kaldırır.

113 Hakkın kullanılması bakımından hayasızca hareketler suç u ile korunan kiş inin manevi varlığını geliştirme hakkı ve sağlıklı ve hukuka uygunluk sebebi teşkil eden bilim ve sanat özgürlüğü ile düşünc eyi açıklama ve yayma hürriyeti arasında bir çatışma meydana gelmektedir. Bu halde hangi hakka hangi koşullarda üstünlük tanınacağı nın belirlenmesi önemlidir. Zira hukuk düzeninin çatış an iki değ eri aynı zamanda koruma altına alması düşünülemez. Bu iki değ erden birinin diğ erine üstün tutulması gerektiğ i, bunun sonucunda da daha az üstün olan yararın daha çok üstün tutulması gereken yarar karşısında o olayda ve o an için korumasız kalmasının uygunluğu kabul edilecektir. Bunun için temel ölçüt ise kamu yararındır. Bu manada gerek ifade özgürlüğü gerekse bilim ve sanat özgürlüğü açısından kamu yararının bulunması ve toplumsal ilğ inin varlığı şarttır.

114 <https://femen.org/about-us/>, erişim tarihi 15 Şubat 2022. Hakkın kullanımının sınırı açısından kanaatimizde düşünc eyi açıklama kapsamında kabul edilecek her türlü fiil Anayasa m 26 kapsamında hukuka uygun kabul edilmelidir. Bu manada suç tipinde yer verilen fiiller açısından bir ayırım yapmak mümkün olabilir. Zira teşhircilik fiilleri açısından soyunma eylemleri açıkça bir düşünc enin aktarılması olarak kabul edilirken alenen cinsel ilişkiye girilmesi kanaatimizde bu kapsamda değ erlendirilemez. Bu anlamda hakkın kullanım sınırları açısından dikkate alınacak husus fiilin niteliğ i değ il bir düşünc eyi aktarmaya matuf olup olmadığıdır.

Söz konusu grubun bu fiillerinin ifade özgürlüğü ve düşüncüyü yayma hürriyeti kapsamında hukuka uygun sayılması mümkündür¹¹⁵.

Hayasızca hareketler suçu açısından hakkın kullanılması bağlamında değerlendirilebilecek bir diğer hak ise AY m 27 uyarınca bilim ve sanat özgürlüğüdür. Anayasa m 27 uyarınca “*Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir*”. Bu bağlamda yine hakkın kullanım sınırları çerçevesinde bilimsel bir etkinlikte bir kişinin belli vücut bölgelerinin teşhiri yahut bir tiyatro oyununda benzer şekilde oyuncunun soyunması hukuka aykırılık teşkil etmeyecek ve suç oluşmayacaktır¹¹⁶.

Öğretide bizim de katıldığımız bir görüşe göre örf ve âdet kurallarının da hakkın kullanılmasının kaynağını teşkil edebileceği belirtilerek bu surette plaj, sahil gibi yerlerde üstsüz güneşlenilmesi yahut dekolte giyilmesinin hayasızca hareketler suçunu oluşturmadığı ifade edilmektedir¹¹⁷.

III. Kusurluluk

Hayasızca hareketler suçu gerek kusur yeteneği gerek haksızlık bilinci gerekse de mazeret sebeplerine ilişkin kanuni hükümlerin uygulanması açısından çeşitli özellikler göstermektedir.

Öncelikle ifade etmek gerekir ki exhibitionism psikiyatri biliminde bir cinsel sapma ve bozukluk hali olarak tanımlanmakta olup kişinin kendi üreme organının başkaları tarafından görülmesinden zevk alma eğilimi olarak tanımlanmaktadır¹¹⁸. Söz konusu bu cinsel bozukluk akıl hastalığı kapsamında ele alınmalı ve TCK m 32 kapsamında değerlendirilerek kusur yeteneğine olan etkisine göre bir sonuca varılmalıdır¹¹⁹.

115 8.3.2012 tarihinde Türkiye’ye gelerek kadına yönelik şiddeti protesto etmek isteyen Femen grubu üyeleri geldikleri araçtan göğüsleri açıkta bırakacak şekilde çıplak şekilde indikten sonra koşarak Ayasofya Müzesi önüne gelmiş yüzlerine ve göğüslerine sülfirik asit atılmış ve dayak yemiş görüntümü verecek şekilde makyaj yapmışlardır. Devamla ellerinde kadınların evlendikleri hallerini temsil eden fotoğraf ve “*Sülfirik asit saldırılarına son*” yazılı pankartlar taşıyan protestocu 4 kadın eylemlerini daha fazla sürdürmeden polis müdahalesiyle karşılaşmıştır. <https://www.haberler.com/femen-uyeleri-istanbul-da-soyundu-3429910-haber/>, erişim tarihi 15 Şubat 2022. Söz konusu fiillerin toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı kapsamında değerlendirilmesi hakkında bkz Kangal (n 2) 41.

116 Aynı yönde bkz Kangal (n 2) 41; Özen İnci (n 3) 51.

117 Hafizoğulları ve Özen (n 5) 327; Özen İnci (n 3) 51; Soyaslan (n 28) 550-551.

118 <https://www.tipterimlerisozlugu.com/exhibitionism.html>, erişim tarihi 15 Şubat 2022; Gök (n 80) 513; Çervatoğlu, Özdemir ve Uygur (n 14) 27.

119 Miebach (n 16) § 183 kn:14; Schönke ve Schröder (n 16) § 183 kn:6; Fischer (n 13) § 183 kn:8; Dönmezer (n 3) 175; Gözübüyük (n 4) 174; Kangal (n 2) 41; Gök (n 80) 514; Özen İnci (n 3) 26. Teşhircilik fiilinin ceza sorumluluğuna ilişkin ayrıntılı psikiyatrik bilgi için bkz Çervatoğlu, Özdemir ve Uygur (n 14) 28 vd.

Hayasızca hareketler suçu açısından fail hakkında haksızlık bilincinin bulunmaması sebebiyle de ceza verilmemesi mümkündür. Çalışmamızın önceki bölümlerinde de ifade edildiği üzere hayasızca hareketler suçunun maddi unsurunu oluşturan bir kısım fiil başka ülkelerde suç teşkil etmemektedir. Bu bağlamda örneğin kendi ülkesinde plajda çıplak denize girilmesi hukuka uygun olan kimse Türkiye’de işlediği benzer nitelikte bir fiilin haksızlık teşkil edeceği hususunda yanılmış olabilir. Bu gibi hallerde yanılığa düşülmesinin kaçınılmaz olduğundan söz edilebilmekte ise kusurluluğu etkileyen haksızlık hatasından bahsedilecek ve faile TCK m 30/f 4 uyarınca ceza verilmeyecektir¹²⁰.

Hayasızca hareketler suçu açısından bazı mazeret sebeplerine ilişkin hükümlerin de uygulanması söz konusu olabilir. Örneğin kişinin kendisine yahut başkasına ait bir hakka yönelik olup bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile teşhircilik teşkil eden bir fiili icra etmek zorunda kalması halinde TCK m 25/f2 gereğince zorunluluk hali çerçevesinde hakkında cezaya hükmolünmayacaktır¹²¹. Bu duruma örnek olarak düş almaktayken deprem olması sebebiyle kişinin çıplak sokağa koşması örnek verilebilir.

IV. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

A. Suça Teşebbüs

TCK m 225 uyarınca hayasızca hareketler suçunun oluşabilmesi için alenen cinsel ilişkide bulunulması ya da alenen teşhircilik yapılması yeterli olup Kanun suçun oluşumu için ayrıca bir netice aramamıştır. Bu bakımdan söz konusu suç, sırf hareket suçu niteliğinde olduğundan yalnızca icra hareketlerinin kısımlara bölünmesinin mümkün olduğu hallerde suça teşebbüs hükümlerinin uygulanacağından bahsedilebilecektir¹²². Bu açıdan suçun seçimlik hareketleri olan cinsel ilişkiye girme ve teşhircilik yapma hareketleri ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Bu bağlamda failer alenen elverişli hareketlerle cinsel ilişkiye girmeye yönelik fiillerini icraya başlamış ancak ellerinde olmayan nedenlerle tamamlayamamış bir diğer deyişle fiilleri cinsel ilişki boyutuna ulaşamamış ise hayasızca hareketler suçuna teşebbüsten cezalandırılmaları mümkündür. Fakat ifade etmek gerekir ki failerin fiilleri cinsel ilişki boyutuna varmamakla birlikte suçun bir diğer seçimlik hareketi olan teşhircilik fiilini oluşturduğu

120 Benzer yönde bkz Otacı (n 4)125.

121 Kangel (n 2) 39-40; Özen İnci (n 3) 51.

122 Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 960; Özen İnci (n 3) 52; Baytemir (n 3) 644; Gökcan ve Artuç (n 3) 7513.

hallerde zaten hayasızca hareketler suçunun tamamlanmış olduğundan söz etmek gerekecektir.

Alenen teşhircilik yapma fiili açısından da icra hareketinin kısımlara ayrılması mümkündür¹²³. Örneğin failin tam iç çamaşırını çıkaracağı esnada bir başkası tarafından engellenmesi halinde kanaatimizce fail hayasızca hareketler suçunu elverişli hareketlerle işlemeye başladığı halde elinde olmayan sebeplerle tamamlayamadığından teşebbüsten cezalandırılacaktır.

B. Suça İştirak

Hayasızca hareketler suçunun iştiraka ilişkin kanuni hükümlerin uygulanması açısından gösterdiği özellikleri suçun seçimlik hareketleri olan alenen cinsel ilişkide bulunmak ve alenen teşhircilik yapmak açısından ayrı ayrı değerlendirmek daha yerinde olacaktır.

Kanuni tipte yer alan alenen cinsel ilişkide bulunmak fiili açısından hayasızca hareketler suçu çok failli bir suçtur¹²⁴. Öğretide bazı yazarlarca cinsel ilişkinin taraflarından birinin rızasının olmaması yahut fesada uğratılması halinde nitelikli cinsel saldırı yahut cinsel istismar suçunun oluşacağı ancak bununla birlikte bu suçun faili açısından hayasızca hareketler suçundan da bahsedilmesi gerektiği, buna karşılık cinsel saldırı ya da istismar suçunun mağduru açısından artık hayasızca hareketler suçundan bahsedilemeyeceği ve bu nedenle bu olasılıkta suçun çok faili bir suç niteliği taşımayacağı savunulmuştur¹²⁵. Buna karşılık bizce de isabetli olan görüşe göre cinsel ilişki ancak her iki tarafın rızası ile mümkün olabileceğinden eğer taraflardan birinin rızası bulunmamakta ise ortada bir cinsel ilişkinin bulunmadığı sonucuna varmak gerekeceğinden bu halde hayasızca hareketler suçunun oluştuğundan da söz edilemeyecektir¹²⁶. Bunun sonucu olarak bu olasılıkta ayrıca çok failli suç tartışmasına girilmesine gerek bulunmamakta olup hayasızca hareketler suçunun alenen cinsel ilişkide bulunmak seçimlik hareketinin icra edilebilmesi için her koşulda birden çok failin bir araya gelmesi zorunludur. Buna karşılık suçun diğer seçimlik hareketi olan alenen teşhircilik tek bir fail tarafından da icra edilebilecek niteliktedir¹²⁷.

123 Aksi yönde bkz Özen İnci (n 3) 52.

124 Özen İnci (n 3) 55; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 675.

125 Kangal (n 2) 46.

126 Özen İnci (n 3) 35. Ayrıca bkz Hafizoğulları ve Özen (n 5) 325: Yazarlarca da söz konusu suçun anılan seçimlik hareket açısından çok failli suç olduğu kabul edilmekle birlikte cinsel ilişki için muhakkak her iki tarafın da rızasının olmasına gerek yoktur. Hatta hayvanlarla olan birleşmelerin de hayasızca hareketler suçunu oluşturacağı belirtilmektedir.

127 Kangal (n 2) 47. Suçun StGB açısından sadece erkek tarafından işleneceği ve bu bakımdan özgü suç olduğu

Söz konusu suç tipinin her iki seçimlik hareketi açısından da suça azmettirme ya da yardım etme suretiyle iştirak mümkündür¹²⁸. Bu çerçevede örneğin bir çiftin alenen cinsel ilişkide bulunmaya azmettirilmesi yahut bir kimsenin alenen teşhircilik yapmaya teşvik edilmesi mümkündür.

Öğretide bir kısım yazar tarafından alenen teşhircilik hareketi, failin ancak kendi bedensel davranışı ile gerçekleştirilebileceği için söz konusu seçimlik hareket açısından suçun *bizzat işlenebilen suç* olduğu belirtilmektedir¹²⁹. Bizzat işlenebilen suçlar açısından tipik hareketin doğrudan doğruya fail tarafından gerçekleştirilmesi şart olup aksi halde hareketin özel haksızlık içeriğinin eksik kalacağı ifade edilmektedir¹³⁰. Gerçekten, teşhircilik fiili ancak failin kendi bedensel davranışı ile gerçekleştirilebildiğinden bu seçimlik hareket açısından bizzat işlenebilen suç nitelenmesi yapılması kanaatimizce de isabetli olup bu nitelenenin sonucu olarak ise bu seçimlik hareket yönünden dolayı faillikten söz etmek mümkün değildir¹³¹. Örneğin kusur yeteneği olmayan bir kimseyi alenen teşhircilik yapmak hususunda araç olarak kullanan kimse dolaylı fail olmayacak koşulları oluşması halinde cinsel taciz suçundan bahsedilebilecektir¹³².

C. Suçların İçtimalı

Yukarıda da ifade ettiğimiz üzere nitelikli cinsel istismar yahut nitelikli cinsel saldırının alenen işlenmesi halinde öğretilerdeki bir kısım görüşe göre hem nitelikli cinsel istismar veya nitelikli cinsel saldırı hem de hayasızca hareketler suçunun oluştuğu ve bu sebeple

---

yönündeki açıklamalar için bkz Gössel (n 1) §7 kn:17; Schönke ve Schröder (n 16) §183 kn:7; Fischer (n 13) §183 kn:16; Dreher ve Tröndle (n 16) §183 kn:4; Lackner (n 15) §183 kn:1a; Maurach, Schroeder ve Maiwald (n 3) §22 kn:6; Kindhäuser (n 16) §183 kn:1.

128 Kangal (n 2) 47.

129 Gössel (n 1) s. § 7 kn:6; Miebach (n 16) §183 kn:15; Fischer (n 13) §183 kn:16; Dreher ve Tröndle (n 16) §183 kn:4; Özen İnci (n 3) 55. Ayrıca bizzat işlenebilen suçlar hakkında ayrıntılı açıklamalar için bkz Claus Roxin, *Strafrecht Allgemeiner Teil Band II* (C.H. Beck Auflage 2002) §25 kn:288; Tülay Kitapçıoğlu Yüksel, *Özgü Suç* (1. Bası, Oniki Levha 2021) 107 vd. STGB §183a uyarınca alenen cinsel hareketlerle bilerek rahatsızlığa sebep olma suçunun da bizzat işlenebilen suç olduğu yönünde bkz Gössel (n 1) §7 kn:31; Miebach (n 16) §183 kn:10.

130 Rudolf Rengier, *Strafrecht Allgemeiner Teil* (4. Neu bearbeitete Auflage, C.H. Beck 2012) §10 kn:29; Heinrich (n 106) §33 kn:1197, Gropp (n 8) §5 kn:4, Kindhäuser (n 8) §8 kn:23.

131 Gössel (n 1) § 7 kn:6; Miebach (n 16) §183 kn:10; Özen İnci (n 3) 56. Bizzat işlenebilen suçlara dolaylı faillik yoluyla katılmanın mümkün olamayacağı yönünde bkz Kindhäuser (n 8) §8 kn:23, Rengier (n 126) §10 kn:30, Koca ve Üzülmöz (n 8) 458. Aksi yönde bkz Kangal (n 2) 47.

132 Kindhäuser (n 8) §8 kn:23: Bizzat işlenebilen suçlar açısından dolaylı fail olunamayacağından bu tip suçların dolaylı olarak işlenmesi bazı durumlarda özel bir hüküm kapsamındadır. Bu hallerde kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun oluşabileceği yönünde bkz Özen İnci (n 3) 56.

TCK m 44 uyarınca fikri içtima hükümlerinin uygulanması gerektiği belirtilmiş ise de¹³³, kanaatimizce hayasızca hareketler suçunun seçimlik hareketlerinden olan cinsel ilişki ancak her iki tarafın da rızası ile gerçekleştirilebildiğinden bu halde yalnızca nitelikli cinsel istismar veya nitelikli cinsel saldırı suçundan bahsedilebileceğinden içtima hükümlerine gitmeye gerek de bulunmamaktadır. Diğer yandan anılan suçların işlenmesi esnasında failin fiilleri alenen teşhircilik kapsamında değerlendirilebilecekse bu halde pek tabii hayasızca hareketler suçunun da oluştuğundan bahsedilecek ve TCK m 44 uyarınca işlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren fail hakkında bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı ceza verilecektir.

Keza TCK m 104 uyarınca reşit olmayanla cinsel ilişki suçunun alenen işlenmesi halinde de hem TCK m 104 hem de hayasızca hareketler suçu oluşacak, TCK m 44 uyarınca fikri içtima hükmü tatbik edilecektir¹³⁴. Bu noktada ifade etmek gerekir ki TCK m 104 açısından suçun faili reşit olmayanla cinsel ilişkiye giren kimse iken ilişkinin diğer tarafı ise suçun mağdurudur. O halde söz konusu bu suçun alenen işlenmesi halinde reşit olmayanla cinsel ilişkiye giren kişi açısından fikri içtima hükümleri uygulanacak ve hakkında TCK m 104 hükmü gereği ceza verilecek iken, cinsel ilişkinin diğer tarafı açısından ise yalnızca hayasızca hareketler suçu oluştuğundan TCK m 225 hükmü tatbik edilecektir.

Alenen teşhircilik yapmak fiilinin belli bir kişiye ya da kişilere karşı işlenmesi halinde de bizce hem nitelikli cinsel taciz (TCK m 105/f 2-e) hem de hayasızca hareketler suçu oluşacağından fikri içtima hükümleri uygulanması gerekmektedir¹³⁵. Bu olasılıkta bir bileşik suç ilişkisinden söz edilmesi gerektiği iddia edilmiş¹³⁶ ise de kanaatimizce TCK m 105/f2-e’de yalnızca “teşhir suretiyle” denilmiş iken TCK m 225’te bunun alenen yapılması belirtilmiş olduğundan iki suç tipi açısından bir bileşik suç ilişkisinden bahsetmek mümkün değildir¹³⁷.

133 Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 960; Kangal (n 2) 43; Özyüksel (n 23) 147; Soyaslan (n 28) 551. Ayrıca bkz Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 674; Baytemir (n 3) 645: Yazarlarca cinsel ilişkiden bahsedilebilmesi için iki tarafın da rızasının olması gerektiği belirtilmiş ise de her nasılsa cinsel saldırı veya çocukların cinsel istismarı suçlarının alenen işlenmesi halinde bu suçlarla hayasızca hareketler suçu arasında fikri içtima uygulanacağı kabul edilmiştir.

134 Özen İnci (n 3) 53; Kangal (n 2) 43.

135 Kangal (n 2) 44.

136 Özen İnci (n 3) 53.

137 Bu noktada teşhir ve aleniyet kavramlarını birbirinden ayırmak gerekir. Teşhir daha önce de ifade edildiği üzere “gösterme” anlamına gelmekte olup birden fazla kişiye karşı gerçekleştirilebileceği gibi bir kişiye karşı da gerçekleştirilebilir. Aleniyetin varlığı için ise fiilin belirsiz sayıda kişi tarafından somut olarak görülebilir olması gerekir.

Öğretide her ne kadar ölü ile alenen cinsel birleşme gerçekleştirilmesi halinde hem hayasızca hareketler hem de TCK m 130/f 2 uyarınca kişinin hatırasına hakaret suçları oluşacağı ve bu hükümler arasında TCK m 44 uyarınca fikri içtima yapılacağı belirtilmiş ise de¹³⁸ kanaatimizce cinsel ilişki kavramı bir karşılıklılık içerip en az iki gerçek kişi tarafından icra gerektirdiğinden ölü ile yapılan birleşmenin cinsel ilişki olduğundan da bahsedilemeyecektir. O halde alenen ölü ile gerçekleştirilen cinsel birleşme bakımından yalnızca TCK m 130/f 2 uyarınca kişinin hatırasına hakaret suçu oluşacak olup bu olasılıkta TCK m 225 hükmünün uygulanması mümkün olmadığından fikri içtima hükümlerine gidilmesine gerek bulunmamaktadır¹³⁹. Aynı durum hayvanlarla gerçekleştirilen cinsel birleşmeler için de geçerli olup bu halde de yalnızca 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu m 28A/f 3'teki suçu oluşturacaktır¹⁴⁰. Fakat failin ölü veya hayvanla alenen cinsel birleşme gerçekleştirdiği fiilleri aynı zamanda alenen teşhircilik niteliği de taşıyor ise bu olasılıkta artık hayasızca hareketler suçu da oluşacağından fikri içtima hükümlerinin uygulanması söz konusu olabilecektir.

Öğretide bazı yazarlarca hayasızca hareketler suçunun oluşması için failin ayrıca cinsel bir amaçla fiilleri icra etmesi gerektiği savunulmakta olup bu görüşe göre kişinin teşhir kastıyla değil hakaret kastıyla vücudunun bir bölgesini alenen gösterdiği hallerde hayasızca hareketler suçu değil hakaret suçu oluşacaktır¹⁴¹. Nitekim Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında tehlike yaratacak biçimde araç kullandığı için görevlilerce takibe alınan sanığın, bir süre sonra önüne çıkan ekip otosundaki katıllara cinsel organını gösterip “*Gelin lan polisler inin aşağıya, üzerinize işeyeceğim, anasını avradını sinkaf ettiğimin polisleri*” biçiminde sarf ettiği sözleri karşısında açığa çıkan kastına göre eylemin bir bütün halinde kamu görevlilerine zincirleme hakaret suçunu oluşturduğunu ve hayasızca hareket suçunun unsurlarının oluşmadığına karar vermiştir¹⁴². Yukarıda da belirttiğimiz gibi hayasızca hareketler suçu açısından kanuni düzenlemede kastın yanında ayrı bir subjektif unsur olarak failin amacına yer verilmemiş olup bu cihetle fail tarafından alenen cinsel organının gösterilmesi halinde hem hakaret hem de hayasızca hareketler suçu oluşacak ve tek fiille birden fazla suç oluştuğundan fikri içtima hükümleri uygulanacaktır.

138 Kangal (n 2) 43.

139 Aynı yönde bkz Özen İnci (n 3) 54.

140 Bkz 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu m.28A/f 3: “*Hayvanlara cinsel saldırıda bulunan veya tecavüz eden kişi altı aydan üç yıla kadar hapis ve yüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır*”. Aynı yönde bkz Özen İnci (n 3) 54. Söz konusu hallerde hayasızca hareketler suçunun da oluşacağı yönünde bkz Kangal (n 2) 46.

141 Özen İnci (n 3) 49; Gökcan ve Artuç (n 3) 7515.

142 Bkz Yargıtay 5 CD, 7780/4817, 09.05.2013, www.corpus.com.tr, erişim tarihi 13 Şubat 2022.

Daha önce belirttiğimiz üzere hayasızca hareketler suçunun belli bir mağduru olmayıp suçun mağduru toplumu oluşturan herkestir. TCK m 43 uyarınca mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da zincirleme suç hükümlerinin uygulanabileceği hüküm altına alınmıştır. Bu manada bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda alenen cinsel ilişkide bulunan yahut teşhircilik yapan fail açısından zincirleme suç hükümlerinin uygulanması mümkündür¹⁴³. Diğer taraftan hayasızca hareketler suçunun mağduru toplumu oluşturan herkes olmakla diğer yandan suçun aleniyet unsuru kapsamında tabiatı gereği birden fazla kişiye karşı gerçekleştirilmesi gerektiğinden TCK m 43/f2 uyarınca aynı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanması mümkün değildir¹⁴⁴.

Hayasızca hareketler suçu seçimli hareketli bir suç olup bu sebeple alenen cinsel ilişkide bulunmak ya da alenen teşhircilik yapmak şeklindeki fiillerden biri icra edildiğinde suç oluşacak olup suçun seçimli hareketlerinin birden fazlasının gerçekleştirildiği halde de tek bir suç oluşacak ve fail hakkında tek bir cezaya hükümlenacaktır¹⁴⁵.

V. Kovuşturma ve Yaptırım

Hayasızca hareketler suçunun yaptırımı TCK m 225'te *altı aydan bir yıla* kadar hapis cezası olarak öngörülmüştür. Bu itibarla suç tipinde öngörülen ceza kısa süreli hapis cezası olup TCK m 50 uyarınca seçenek yaptırımlara çevrilmesi mümkündür. Diğer taraftan hayasızca hareketler suçu şikâyete bağlı bir suç olmayıp; re'sen kovuşturulabilen bir suçtur¹⁴⁶.

Hayasızca hareketler suçu açısından görevli mahkeme 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun m 11 uyarınca asliye ceza mahkemeleridir. Yetki açısından ise bu suç tipi bir özellik göstermemekte olup CMK'nın yetkiye ilişkin genel nitelikteki hükümlerine göre yetkili mahkeme tespit edilecektir. Yine belirtmemiz gerekir ki öngörülen hapis cezasının süresi itibarıyla söz konusu suç nedeniyle açılan davalarda CMK m 251 uyarınca basit yargılama usulünün uygulanmasına karar verilebilmesi mümkündür.

143 Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır (n 3) 960; İnci (n 3) 54; Kangal (n 2) 42; Parlar ve Hatipoğlu (n 2) 675; Meran (n 6) 597; Baytemir (n 3) 645; Gökcan ve Artuç (n 3) 7514.

144 Kangal (n 2) 43; Özen İnci (n 3) 55; Gökcan ve Artuç (n 3) 7514. Aksi yönde bkz Hafizoğulları ve Özen (n 5) 327.

145 Kangal (n 2) 42.

146 Alman ceza hukuku uyarınca teşhircilik suçunun şikâyete bağlı olması hakkında Kindhäuser (n 16) §183 kn:1.

Sonuç

İnceleme konumuzu oluşturan hayasızca hareketler suçu açısından öğretide ağırlıklı olarak hayasızca hareketler suçu ile korunan hukuksal değerlerin toplumun edep, iffet, haya, ahlak temizliği, cinsel nitelikteki utanma ve ar duyguları olduğu ifade edilmiş ise de içeriği belirsiz nitelikte ve -toplumsal anlamda belli bir dönemde yaygın kabul görse dahi- tümüyle kişisel etik alanında kalan edep, ahlak ve iffet duygusu gibi kavramların ise birer değer olarak haliyle de birer hukuksal değer olarak kabulü mümkün değildir. Diğer yandan kanuni tipte tanımlanan gerek teşhircilik gerekse de alenen cinsel ilişki fiillerinin bunlara maruz kalan kişiler üzerinde ciddi bir psikolojik şok etkisi yaratacağı ve bu kimselerin arzuları dışında maruz kalacakları bu nitelikteki fiillerin etkisiyle psikolojik travma yaşamalarının çok olası bir sonuç olduğu bilinmektedir. Bu çerçevede kanaatimizce TCK m 225’de tanımlanan hayasızca hareketler suçuyla korunan hukuksal değeri *kişinin manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı (AY m.17/f 1)* ve *sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkı (AY m.56/f 1)* olarak ifade etmek mümkündür.

Söz konusu suç tipinin oluşabilmesi için alenen cinsel ilişkide bulunulması ya da alenen teşhircilik yapılması gerekmektedir. Bu kavramların anlamları öğretide yoğun tartışmalara sebebiyet vermiştir. Cinsel ilişki kavramının belirlenebilmesi için bu kavramın çeşitli anlamlarının ortaya konulabilmesi ve bu kapsamda inceleme konumuzu oluşturan suç tipi açısından yerleşmiş yorum ilkeleri dahilinde bir sonuca varmamız gerekmektedir. Bu çerçevede cinsel ilişki taraflarının cinsiyetleri dikkate alınmaksızın bir temas içererek tıbbi doğal akışı içerisinde ejakülasyona sebebiyet verecek derecedeki her türlü cinsel fiil olarak tanımlanabilir. Bu noktada önemli olan söz konusu bu fiillerin karşılıklı olması ve bir temas içermesidir. Yaptığımız bu tanım çerçevesinde cinsel ilişkiden bahsedebilmek için ilişkinin her iki tarafının da rızası aranmakta olup taraflardan birinin rızası olmadığı takdirde yalnızca TCK m 102/f 2 kapsamında nitelikli cinsel saldırıdan ya da TCK m 103/ f 2 kapsamında nitelikli cinsel istismardan bahsedilecektir. Diğer yandan hayvanlarla ya da ölümlerle gerçekleştirilen cinsel birleşmeler de cinsel ilişki kapsamında değerlendirilemeyecek olup koşulları oluşması halinde ancak teşhircilik fiili altında değerlendirilebilirler.

Teşhircilik teşkil eden fiiller kanunda tek tek sayılmamış olup, suçla korunan hukuksal değeri ihlal edecek düzeydeki fiiller her somut olay özelinde değerlendirilmeli ve tespit edilmelidir. Kanaatimizce teşhircilik, sağlıklı çevrede yaşama ve kişinin manevi varlığını geliştirme hakkını ihlal etmeye matuf olarak belli vücut bölgelerinin gösterilmesi

anlamına gelmektedir. Söz konusu fiilin teşhircilik teşkil etmesi için gereken bir diğer şart ise fiilin cinsel nitelikte olmasıdır. Bu manada örneğin kişinin idrarını yaparken cinsel organının görünmesi, hareket cinsel nitelikte olmadığından hayasızca hareketler suçunu da oluşturmayacaktır.

Suçun oluşması için seçimlik hareketlerin alenen gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Aleniyetten, fiilin gerçekleştirildiği sırada belirli olmayan birden fazla kişi tarafından görülebilir olması anlaşılmaktadır. İfade etmek gerekir ki aleniyetin varlığı için fiilin belirsiz sayıda kişi tarafından somut olarak görülebilir olması yeterli olup muhakkak görülmesi ise gerekli değildir.

Hayasızca hareketler suçunun manevi unsuru kasttır. Suçun olası kastla da işlenmesi mümkündür. Bu suç açısından suçun kanuni tanımında ayrıca bir amaç ya da saik öngörülmemiştir. Öğretide bazı yazarlarca hayasızca hareketler suçunun oluşması için failin ayrıca cinsel bir amaçla fiilleri icra etmesi gerektiği savunulmakta olup bu görüşe göre kişinin teşhir kastıyla değil hakaret kastıyla vücudunun bir bölgesini alenen gösterdiği hallerde hayasızca hareketler suçu değil hakaret suçu oluşacaktır. Her ne kadar öğretide kişinin cinsel bir motivasyon olmaksızın hareketleri icra ettiğinde hayasızca hareketler suçunun oluşmadığı belirtilmekte ise de belirttiğimiz gibi suç tipinde kastın yanında ayrı bir sübjektif unsur olarak failin ayrıca bir motivasyonuna yer verilmediği için bu şekilde bir değerlendirme yapılması mümkün değildir. Diğer yandan fiilin cinsel nitelikte olması ile cinsel amaçla gerçekleştirilmesi tamamen farklı hususlar olup örneğin kişi hiçbir cinsel amaç gütmeyen alenen çıplak bir parkta yattığında pek tabii fiilin alenen teşhircilik teşkil ettiği ve hayasızca hareketler suçunu oluşturduğu söylenebilecektir.

Hakkın kullanılması hukuka uygunluk sebebinin hayasızca hareketler suçu açısından uygulanması söz konusu olabilir. Nitekim düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılması ya da bilim ve sanat özgürlüğü bağlamında hakkın kullanım sınırları içerisinde hayasızca hareketler suçunu oluşturan fiillerin icra edilmesi hukuka aykırılık teşkil etmeyecektir.

Hayasızca hareketler suçu gerek kusur yeteneği gerek haksızlık bilinci gerekse de mazeret sebepleri açısından çeşitli özellikler göstermektedir. Exhibitionism psikiyatri biliminde bir cinsel sapma ve bozukluk hali olarak tanımlanmakta olup bu cinsel bozukluk akıl hastalığı kapsamında ele alınmalı ve TCK m 32 kapsamında değerlendirilerek kusur yeteneğine olan etkisine göre bir sonuca varılmalıdır.

Kanuni tipte yer alan alenen cinsel ilişkide bulunmak fiili açısından hayasızca hareketler suçu çok failli bir suçtur. Alenen cinsel ilişki fiiline katılan her kimse fail olarak cezalandırılacak olup diğer yandan azmettiren veya yardım eden olarak da suça katılmak mümkündür. Kanuni tipte suçun diğer seçimlik hareketi olarak öngörülen teşhircilik fiili, failin ancak kendi bedensel davranışı ile gerçekleştirilebileceği için söz konusu fiil açısından suçun bizzat işlenebilen suç olduğu belirtilmelidir. Bu sebeple anılan fiil yönünden dolayı faillik hükümlerinin uygulanması mümkün değildir.

Suçların içtimaı açısından öncelikle belirtmek gerekir ki her ne kadar öğretilerde nitelikli cinsel istismar ya da nitelikli cinsel saldırı fiillerin alenen işlenmesi halinde hayasızca hareketler suçunun da oluşacağı ve fikri içtima uygulanması gerektiği belirtilmiş ise de kanaatimizce hayasızca hareketler suçunun seçimlik hareketlerinden olan cinsel ilişki ancak her iki tarafın da rızası ile gerçekleştirilebildiğinden bu halde yalnızca nitelikli cinsel istismar veya nitelikli cinsel saldırı suçundan bahsedilebilir. Diğer yandan reşit olmayanla cinsel ilişki suçunun alenen işlenmesi halinde aynı zamanda hayasızca hareketler suçu da oluşacağından fikri içtima uygulanması söz konusu olacaktır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça/References

- Aksakal E, 'Reşit Olmayan ile Cinsel İlişki Suçu' [2014] 88 (2) İstanbul Barosu Dergisi 257-275
- Artuç M, *Kişilere Karşı Suçlar* (Adalet 2008)
- Artuk M E, Gökçen A, Alşahin M E, Çakır K, *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (19. Bası, Adalet 2021)
- Arzt G, Weber U, Heinrich B, Hilgendorf E, *Strafrecht Besonderer Teil* (Verlag Ernst und Werner 2009)
- Aydın M, *Çocukların Cinsel İstismarı ve Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu* (3. Baskı, Seçkin 2018)
- Bakıcı S, *Açıklamalı- İçtihatlı Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler* (Adalet 1994).
- Baytemir E, *Açıklamalı İçtihatlı Cinsel Dokunulmazlığa Kişi Hürriyetine ve Genel Ahlak Karşı Suçlar* (2. Bası, Adalet 2009)
- Bozdemir N, Özcan S, 'Cinselliğe ve Cinsel Sağlığa Genel Bakış' [2011] 5 (4) Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care 37-46
- Çervatoğlu Geyran P, Özdemir F, Uygur N, 'Teşhircilikte Ceza Ehliyeti' [1194] 7 (3) Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences 25-29
- Doğan R, 'Anlamli Yanıt Üretilmeyen İkilem: Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu' [2017] 75 (1) Ankara Barosu Dergisi 123-149

- Dönmez S, *Ceza Hukuku Özel Kısım Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler* (5. Bası, Filiz 1983)
- Dreher E, Tröndle H, *Strafgesetzbuch und Nebengesetze, Band 10* (41. Auflage, C.H. Beck 1983)
- Erem, F, *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku* (3. Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları 1985)
- Fischer T, *Strafgesetzbuch und Nebengesetze, Band 10* (58. Auflage, C.H. Beck 2011)
- Gök Ş, *Adli Tıp* (Filiz 1968)
- Gökcan H T, Artuç M, *Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi* (Adalet 2021).
- Gössel H K, *Das Neue Sexualstrafrecht* (De Gruyter Recht, 2005)
- Gözbüyük A P, *Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunları ile Mukayeseli Türk Ceza Kanunu Açıklaması* (Genişletilmiş 3. Bası, Yayınevi Belli Değil 1961)
- Gropp W, *Strafrecht Allgemeiner Teil* (3. Auflage, Springer 2005)
- Hafizoğulları Z, Özen M, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Toplama Karşı Suçlar* (4. Bası, US-A Yayıncılık 2017)
- Heinrich B, *Strafrecht Allgemeiner Teil* (3. Auflage, Kohlhammer 2012)
- Jakobs G, *Strafrecht Allgemeiner Teil* (2. Auflage, Walter de Gruyter 1991)
- Kangal Z, *Özel Ceza Hukuku C.VII Genel Ahlaka Karşı Suçlar ve Aile Düzenine Karşı Suçlar* (Oniki Levha Yayıncılık 2020)
- Kantarci N, 'Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu' [2016] Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Antalya
- Karabulut T, 'Türk Ceza Kanunu'nda Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu' [2019] Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı Kamu Hukuku Bilim Dalı İstanbul
- Keleş R, Hamamcı C, Çoban A, *Çevre Politikası*, (Genişletilmiş 6. Baskı, İmge Kitabevi Yayınları 2009)
- Keleş R, Hamamcı C, *Çevre Bilim*, (4. Baskı, İmge Kitabevi Yayınları 2002)
- Keser Ö F, 'Uygulamaya Bakan Yönleriyle Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu' [2020] Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yalova
- Kindhäuser U, *Lehr- und Praxiskommentar Strafgesetzbuch* (4. Auflage, Nomos 2013)
- Kindhäuser U, *Strafrecht Allgemeiner Teil* (6. Auflage, Nomos 2013)
- Kitapçıoğlu Yüksel T, *Özgü Suç* (Oniki Levha 2021)
- Koca M, Üzülmöz İ, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (7. Baskı, Adalet 2020)
- Koca M, Üzülmöz İ, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 14. Bası, Seçkin Yayıncılık 2021)
- Köksal A, 'Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu' [2015] 2 Prof Nevzat Toroslu'ya Armağan 687-726
- Lackner K, *Strafgesetzbuch mit Erläuterungen* (20. Auflage, C.H. Beck 1993)
- Schönke A ve Schröder H, *Strafgesetzbuch Kommentar* (27. Auflage, C.H. Beck 2006)
- Maurach R, Schroeder F-C, Maiwald M, *Strafrecht Besonderer Teil Teilband I Straftaten gegen Persönlichkeits und Vermögenswerte* (10. Auflage, C.F Müller Verlag 2009)
- Memiş Kartal P, *Özel Ceza Hukuku C.II, Kişilere Karşı Suçlar (1)* (Oniki Levha 2017)
- Meran N, *Sulh Ceza Davaları* (Seçkin 2007)
- Miebach K, *Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch, Band 3* (3. Auflage, C.H. Beck 2017).
- Otacı C, *Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı İşlenen Suçlar* (Seçkin 2000)
- Önder A, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (4. Bası, Filiz 1994)
- Özbek V Ö, Doğan K, Bacaksız P, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (16. Baskı Seçkin 2021)

- Özen İnci Z, 'Yargıtay Kararları Işığında Hayasızca Hareketler Suçu (TCK m.225)' [2017] 16 (2-2) İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 17-69
- İzzet Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (Gözden geçirilmiş ve Güncellenmiş 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık 2021)
- Özyüksel Ö, '5237 Sayılı Ceza Kanunu'nda Cinsel İlişki Kavramı' [2021] 9 (18) Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 135-166
- Parlar A, Hatipoğlu M, *5237 Sayılı TCK'da Özel ve Genel Hükümler Açısından Sulh Ceza Davaları* (Adalet 2010)
- Rengier R, *Strafrecht Allgemeiner Teil* (4. neu bearbeitete Auflage, C.H. Beck 2012)
- Roxin C, *Strafrecht Allgemeiner Teil Band I* (4. vollständig neu bearbeitete Auflage, C.H. Beck 2006)
- Roxin C, *Strafrecht Allgemeiner Teil Band II* (H. Beck 2002)
- Sarıtaş E, 'Toplumsal Norm ve Ceza Yaptırımının Doğası Üzerine' [2013] 71 (1) İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası 1051-1108
- Semiz Y, 'Çevre Hakkı Kavramı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Çevre Hakkına Yaklaşımı' [2016] T.C. Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayımlanmamış Doktora Tezi
- Soner Baykal C, 'Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu' [2019] Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı İstanbul
- Soyaslan D, *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (Güncelleştirilmiş 12. Baskı, Adalet 2018)
- Taner F G, *Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar* (2. Baskı, Seçkin Yayıncılık 2017)
- Tezcan D, Erdem M R, Önok, M, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku* (Güncellenmiş 19. Baskı, Seçkin 2021)
- Toroslu N, *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu* (1. Baskı, Sevinç Matbaası 1970)
- Türay A, 'İhmal Suretiyle İcrai Hareketin Sınırlı Sayıda Olup Olmadığı Sorunsalı' [2020] XII (3) Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 115-154
- Uz A, 'Türkiye'de Çevre Hakkının Mülkiyet Hakkı ve Özel Teşebbüs Hürriyeti Üzerindeki Etkileri' [2008] 41 (3) Amme İdaresi Dergisi 99-124
- Ünver Y, 'Türk Maddi Ceza Hukukunda Cinsel Suçların Eleştirel Olarak İncelenmesi' [2013] II. Slovenya Uluslararası Hukuk Sempozyumu "Cinsel Suçlar ve Evlilik Hukuku" 23-58
- Ünver Y, *Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer* (Seçkin 2003)
- Yalçın Sancar T, *Çok Failli Suçlar* (Seçkin 1998)
- Yasemin Baba, 'Haksızlık İçeriğindeki Azlığın Cezalandırma Üzerindeki Etkisi' [2017] Yayımlanmamış Doktora Tezi T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı İstanbul
- Hamamcı C, 'Çevre ve Hukuk', [1983] 528 Prof. Fehmi Yavuz'a Armağan 239-250.
- Yokuş Sevik H, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (Adalet 2020)
- Hamide Zafer, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (7. Baskı, Beta 2019)
- <https://femen.org/about-us/>
- <https://www.dwds.de>
- <http://www.dpsikiyatri.com/>
- <https://www.cetad.org.tr/>
- https://www.lexico.com/definition/sexual_intercourse
- <https://www.britannica.com/science/sexual-intercourse>
- <https://dictionary.cambridge.org/>
- <https://www.webmd.com/>
- <http://www.dpsikiyatri.com/hastaliklar1141.asp>

<https://www.cetad.org.tr/73/sik-sorulan-sorular/44/parafililer-cinsel-sapkinliklar>

www.corpus.com.tr

<https://karararama.yargitay.gov.tr/>

<https://www.jusline.at/gesetz/stgb/paragraf/218>

https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/54/757_781_799/de

<https://juris.bundesgerichtshof.de>

